

Razgled po svetu.

Avstria.

Dunaj, 29. avgusta. Iz Inomosta, se poroča, da so laški vojaki, kateri pri Lussinu, manevrirajo, na avstrijske vojake ostro streljali, kateri so se na vidno daljavo ob državni meji nahajali.

Ta dogodek se ne smatra, kot tragičen, ko si obedve državni (avstrijska kot italijanska) trudite, da se medsebojno prijateljstvo ohrani.

Iz Dunaja in Rima so se preiskave v stvari, uvedle.

Nemčija.

Berolin, 28. avgusta. Braziljanski vojni minister, general de Fonseca, in general Mendes de Moraes, sta v Berlinu dospela, kjer bodeta, kot gosta cesarja Viljema, velikim vojnim manevrom prisostovala. Cesar Viljem jih je osobito povabil, da vsako nezaupnost med Nemčijo in Braziljo odstrani, ter da pokaže, da se Nemčija zaradi naseljencev svojih podanikov v Brazilji v ondotno notrajno politiko ne vmešava.

Francija.

Paris, 29. avgusta. Policija je ameriškega tatu Benedikt Lupraska, in njegovo pomočnico iz San Franciscu, Cal. prijela, ko sta pri belem dnevu nekega zlatarja oropati htela. Pred prodajalno sta se v avtomobilu pripeljala, ter sta si dala v prodajalni razne dragocenosti pokazati, a v trenutku je ona v omedlečico padla on je pa v tej zmešnjavi hitro razne nakite v žep pobasal, toda bil je opažen in aretovan. Dognalo se je, da sta ptiča samo v Parizu nad \$50.000 vrednosti na ta način pokradla. Bella giornada!

Holansko.

London, 29. avgusta. "Standardu" se iz Rima poroča, da je holandska vlada, italijansko vprašala, ako se more na pomoč zanašati za slučaj, da Venezuelo kaznuje, ko je Castro holandskega poslanika, kar kratkim potom iz dežele izgnal.

Venezuelska vlada trdi, da je ona užaljena od strani holandskega poslanika in konzula, a Holandija pa nasprotno trdi, ter si hoče zadoščanja poiskati.

Italia.

Rim, 27. avgusta. Župnik D. J. McMackin iz New Yorka je določen, da bo stavil v kononičnem procesu predlog, da se umrli papež Pius IX. med zveličane prišteje.

Tem povodom je dobil kardinal Cretoni, prefekt congregacije obredov itd. pismo od nekega Falconieri, v katerem le ta zahteva, da se proces o zveličavnosti papeža Piusa IX. ne vrši. Falconieri trdi, da je on dedič lastnine, katere si je papež Pius IX. od lastnikov Falconieri. sleparskim potom prisvojil, in da zaradi tega Pius IX. ne zasluži, da bi bil zveličanim prišet.

Turčija.

Carigrad, 29. avgusta. Turčija ima svojo ustavo in delajo na vse pritege, da se država uredi. Delavci v Carigradu so si dobljeno svobodo s tem izkoristili, da so uprizorili velikanski — štrajk. Mladoturki so na površju vsemu gibanju ter agitirajo v prilog ustave in svobode tudi v drugih državah, kot v Perziji itd.

— Bosna in Hercegovina si ima, te prevratu Turčije zahvaliti, da dobite lastno upravo na podlagi nastave. Sicer, na celem Balkanu se pričakuje preporod in to, naj bo vladajočim krogom pravali ne!

Amerika.

Zmaga fanatikov.

Trenton, N. J. 28. avgusta. Gubernator Fort, je proklamacijo razglasil, da ako ne bojo vsi saloni, gostilne in kavarne, prihodnjo nedeljo v Atlantic City, zaprte, da bo vojake v mesto poslal in obsedno stanje proglasil. To je najnovejša metoda v državi New Jersey, da se postave izvršujejo

— Atlantic City, N. J. 28. avgusta. Zagrozitev gubernatorja, da vojake semkaj pošle v slučaju, da ne bojo prodajalce opojnih pijač ob nedeljah zaprte, je ljudstvo močno razburilo. Tudi se je pa pozornost na Mays Landing, okrajno sodišče od Atlantic okraja, obrnila, ko niso hoteli veliki porotniki prodajalce opojnih pijač obtožiti, vslic temu, da je to po državnem zakonu kaznjivo.

Sodnik je velike porotnike okaral, ko niso le ti krčmarje obtožili; nakar je načelnik velike porote Salus, sodniku nekaj toplih povedal, tako da je bil sodnik kar osupel. Salus je med drugim rekel: "Kot veliki porotniki se zavedamo naše dolžnosti. Mi smo pripravljene pred boga stopiti in reči, da smo našo dolžnost storili in da nismo prisego prelomili. Mi zastopamo tukaj željo ljudstva od Atlantic County, in predstavljamo zastopnike imetja čez \$5.000.000 in nismo pri volji dopuščati, da bi se iz naših posvetovanj politični kapital delal.

Mi veliki porotniki smo se trudili na vse načine, da bi se nam dalo gradivo za obtožbe proti skrivnim igrališčem, toda naš trud je bil zaman. Zapreke in ovire so se nam povsod delale; toraj zavračamo vsako karanje in naj si pride od kogar hoče, naj si bo visoki ali nizki uradnik, nam je to vse eno. — To so besede, kakoršnih pogosto manjka.

Poštenjakovič.

Kansas City, Kans., 28. avgusta 1908. C. W. Trickett, specialni pomočnik generalnega pravdnika v Kansasu, je bil v to postavljen, da prohibiško postavo v Wyandotte county, upelje in izvrši, a je bil danes tukaj krivim spoznan da je od Frank Hurlburt iz Wayne \$250 kot podmito ali podkupnino sprejel.

Lansko jesen je bil od temperenclerjev v Chicago pozvan, ter se je s Arthur Burrage, bojeval v dosego, da bi bili krčmarji ob nedeljah svoje krčme zapirati moral. No ja, taki možakarji se boje, da bi morala v Ameriki propadla!

Davki nazadjujejo.

Washington, 28. avgusta. Mesečni računski sklep, o tuzemskih davkih za mesec Juli, izkazuje, da je bilo za \$2.899.508 manj plačanih, kot v tistem mesecu lanskega leta, to je da se je letos v imenovanem mesecu samo \$22.029.316 zveznih davkov vplačalo, in spada primanklija na manjšo trgovino z alkoholnimi pijačami. Dohodki od specialne taxe male trgovine alkoholnih pijač so se za \$216.149 skrčili. V Zedinjenih državah je v mesecu Juli 8646 trgovcev z opojnimi pijačami, vsled prohibicionistiških postav, trgovino oziroma obrt opustilo.

Poročnik se odpovedal.

Ko so neklicali v Alabami državno milico nad štrajkujoče premogokoparje je neki poročnik takoj odposlal odpoved na višje pristojno mesto s opombo, da se ni upisal da bi streljal ameriške delavce.

Zopet jeden.

Winnipeg, Mann. 30. avgusta. Grozno je tukaj ljudstvo razburjeno, ko so Victor Henninga, župnika nemške luteranske cerkve zaprli, a še bolj so bili ogorčeni, ko so izvedeli zaradi česar, da je "pobožni mož" obtožen. On je namreč obdolžen, da je 14 letno šolareo Lizzie Kornberger, hčer nekega tesarja, posilil. Zaslisanje pred policijskim sodnikom je eele dva dni trajalo. Izpovedbe Lizzie Kornberger so naravnost grostasne. Ona je povedala, da ji je župnik že dvoril, ko se je ona pouka za brimo udeleževala. Fini "nebeški agent" je 40 let star in v drugič oženjen. Ko je bila dekleta birmana, jo je župnik v cerkvi zadi za altarjem posilil in sicer je to hudodelstvo večkrat nad njo doprinesel. Zdravnik, kateri je dekleta preiskal, je potrdil, da je njeno devištvo oskrnjeno. Pri zaslišanju se je dognalo, da je župnik večkrat male deklice v svoje stanovanje zvalil, češ, da jih v neki "skrivnosti" podučuje, kakor poduk pa se z razkladanjem sv. pisma ni ujemal. Deklicam je strogo prepovedal, da nemejo nikomur o tem praviti sicer jih iz občine izključi, ako le z eno besedo ovadijo njegov "poduk". Župnik je tem nasprotno trdil, da je "nedolžen" in da je žrtva neke zarote.

Kornberger, oče dekličin, je izpovedal, da ga je župnik nagovarjal, naj pred sodnikom izpove, da je dekle bolna. Obravnava bo potem preložena, in med tem da bo on, župnik, skrbel, da se zadeva "s sveta spravi." Kornberger je tudi povedal, da mu je bilo od druge strani \$3000 ponudeni, ako se s župnikom zjedini. Sodnik ga je pod \$3000 varšine dejal. Sličen dogodek se je lansko leto tukaj pripetil. Takrat je neki nemški pridigar 6 do 7 let stare deklice onečlašal. Več otrok je bilo zbolelo, a "dušnemu pastirju" so tla vroča postajala in jo je z Elijevem vozom odkuril. (No, pa saj to so luteranci; mi nismo taki! Kaj ne? Op. ur.)

"Red Special"

je ime posebnemu vlaku na katerem se vozi Evgene V. Debs, predsedniški kandidat kot poseben govornik in žnjim še večje število drugih kandidatov socialistične stranke.

Ta posebni vlak je zapustil La Salle Street postajo v Chicagi 10 m. čez 10 uro zadnji ponedeljek dopoldne, skoz Joliet, Ottwa, Spring Valley v Davenport. Od tu gre čez Iowa, Kansas, Nebraska, Colorado in Utah v Californijo. Iz Californije čez Oregon, Washington, Idaho, Montano, Wyoming, S. Dakoto, Minnesota, Michigan in Wisconsin nazaj v Chicago. Debs bode govoril v vsakem mestu, kjer se bode njegov vlak vstavil.

Za ljudski želodec.

Detroit, Mich. 28. avgusta. Na podlagi novega zveznega zakona proti ponareji in sleparstvu živilj, so zvezni uradniki 7½ ton jaje v hladilnih shrambah zaplenili. Preiskava je dognala, da so vsa zaplenjena jajca pokvarjena in celo segnjita, ter za vžitek nesposobna. Jajca so bile iz Cincinnati vvožene in za velike pekarije namenjene.

Žrtva.

Mc Allister, Okla. 28. avgusta. Vsled večerajšne razstrelbe plinov v premogovem rovu št. 1. "Hailey Coal Co." v Haileyville, so do danes opoldan 29 mrtvih iz rova spravili.

"General" Gompers

je v mesečniku "American Federationist" v septembski izdaji, kojega urednik je sam napadel Debsa in socijalizm. Tak obsurdni in lažnjivi napad na moža, kakoršen je Debs od strani izdajice ameriškega delavstva zasluži pač, da se mu "pljune v obraz".

Kar se tiče napada na Debsovo osebo, ne potrebuje Debsa nihče zagovarjat, ker on lahko brezdvomno bode tudi odgovoril sam za sebe. Gompers pravi v svojem uredniškem članku. "Šepetaji mi prihajajo na ušesa, da Debs in socialistična stranka in še posebno "Red Special", so denarno založeni od kapitalistov." in pristavlja. "da ta podpora prihaja od citizens Alliance in replikanške stranke."

Dobrovedoč, vsak človek kdor pozna količkaj socijalizm in socialistično stranko ve, da je to edina stranka, katera vedno v javnost tiska, ne le denar ki se ga prejme za kampanjo ampak vsak cent za kaj se je prejel in zakaj porabil. Tudi Gompers, kar je nam znano dobiva po eno tako tiskano polo vsak mesec, in tudi vsak drugi jo dobi kdor za njo vprašati hoče pri državnem tajniku.

Grof Leo Tolstoj

je bil 28. m. m. 80 let star. Ves civiliziran svet je praznoval 80. rojstni dan grofa Leo Tolstega. Pohvalni uredniški podlistki so izšli v raznih časopisih, koncerti in pojedne so se vršile ta dan njemu na čast in slavo. Nadalje razpravljajo razni časopisi, da najboljšje obhajanje rojstnega dneva največjega človeka na svetu bo poskušnja v Dumi, za odpravo smrtnih obsodb.

Grof Tolstoj je eden izmed najbolj priljubljenih mož njegove starosti na svetu, on stoji tako visoko o cinitvi človečanstva, da se ga še despotična Rusija boji.

Leo Tolstoj je bil rojen 28. avgusta 1828 v Janaje Poljane, kjer tudi sedaj živi in želimo, da mu bi bile še mnogo leta usojene v korist ljudstva, kojega nezmerno ljubi.

Omeniti nam je, da "Calumet-ski Glasnik" je toli učena enuja, da se je oni dan neki puhloglaveš oglašil, češ, Tolstoja nobeden ne ceni kakor edino socijalisti! Kaj hočemo takemu odgovoriti? Nič, ko takoj "pisec" pokaže, da je brezmejno — bedast! —

Slovensko Narod. Podporno Društvo št. 1, v Chicagi, Ill.

Zaradi zadržkov dveh članov, kateri so bili to pravočasno podpisnemu naznanili, se ni društvena redna seja dne 1. tm. vršila temveč se je na 3. t. m. odgodila.

Na dnevnem redu je: priglasiitev dveh novih društev; priglasiitev posamesnih članov; posvetovanje o doposlanih predlogih, in rešitev raznih dopisov, kateri spadajo v odborov delokrog.

Veseli nas, ko vidimo rojake, kateri se s vso vneto za novo bodočo "Zvezo" zanimajo; to nam svédoči, da je tukaj v Ameriki večje število zavednih Slovencev, kakor smo se nadjali. Dobili smo več nasvetov tikajočih se nove "Zveze" in jih bomo vestno v pretres vzeli, ter kar je v občno korist tudi upoštevali. Pregovor pravi, da vsi ljudje vse vejo, tako je tudi v tem uziru, da nasvete radi sprejemamo in prosimo, da vsak član, kateri je svoj pristop prijavil, kakor tudi tisti, ko nameravajo pristopiti, da nam svoje mnenja in nasvete pravočasno pošlejo. Da to tudi za že ustanovljena društva velja, nam ni potreba posebej povdarjati.

Društva in posamesne člane prosimo, da najživahnejšo agitacijo razvijajo v prilog nove "Zveze", da bo mogoče, koj ko bo inkorporirana, v vsem obsegu delovati in da bojo takoj prva pravila merodajna za definitivno poslovanje.

Vsakteri si naj koristi društva oziroma "Zveze" pred oči stavi, naj temeljito prevdani za "za" in za "ne", ter naj se po zaključku svojega prepričanja ravna. To bo najbolje za vsakega treznomislega in svobodnomiselnega rojaka! Tedaj na zdar!

Jos. Ivanišek, tajnik.

1517 S. 43rd Ave. Chicagi.

Ako so vsa sredstva brezuspešna ostala "Anker Pain Expeller" bo uspeh imel. On danes predstavlja evet znanosti in izkušnje, kot zunanje sredstvo proti revmatizmu, neuralgie, prehlajenje itd. Cena steklenice 25c in 50c.

Rojak, kateremu si večeraj dal "Glas Svobode", da je čital, je danes pripravljn naročiti se nanj. Pojdi k njemu in videl boš, da je res.

VABILO!

— NA —

DRUGI VELIKI PICNIK

katerega priredi

Slovensko Nar. Podporno Društvo "SLOGA" v Milwaukee, Wisconsin

dne 6. septembra 1908,
v Neumueller Parku,
North in Lisbon Ave.

K tej slavnosti uljudno vabimo vse cenjene društva, kakor tudi posamezne rojake, da se obilno vdeležijo.

Vstopnina 10c, v dvorano 25c.
Dame vstopnine proste.

Keglanje na dobitke. ODBOR

Martin Kačur.

ZIVLJENJEPIS IDEALISTA.

Spisal Ivan Cankar.

DRUGI DEL.

II.

Zjutraj je stopila v izbo debela župnikova dekla.

"Gospod!" je zaklicala z osornim glasom. "Župnik pravi, da stopite precej k njemu!"

"Moram v šolo!"

"Precej k njemu! Kaj boste v šoli!"

In je zaloputnila duri.

Kačur se je napravil k župniku. Prišel je bil baš iz cerkve in se je preoblačil, da bi se napotil na polje.

"Sveta pomagavka!" je vzkliknil, ko je ugledal Kačurja. "Ali ste znoreli?"

"Zakaj?" je prašal Kačur; njegov nesmeš pa je bil prisiljen in skoro žalosten.

Župnik je udaril s škornjem ob tla.

"Zakaj?" je klical ves srdit in žile na čelu so se mu nabrekle. "Praša, zakaj da je znorel? Ali se ženite ali ne? Kar brz povejte!"

"Ženim se!"

Župnik se je obuval, život je imel globoko upognjen, držal je škorenj, ki je bil šele pol na nogi, z obema rokama, glavo pa je bil vzdignil in je strmel Kačurju molče v obraz. Nato se je ozrl spet na škorenj in se je obuval.

"Zakaj bi se ne ženil?" je prašal Kačur nekoliko osramočen.

"Kaj pak! Seveda!" se je smehljal župnik in je kimal z glavo. "Pa otroke mislite tudi imeti, kaj pak? Veliko otrok?"

"Morda!" je zardel Kačur.

"Morda! Tako je! Morda bom živel, morda pa ne! Morda bo kaj otrok, morda pa jih ne bo! Morda bodo živeli, morda bodo poginili! — O ti prokleti paglavci, ti golorbradi, kako bi zgrabil tale škorenj ter ti ga treščil ob glavo!"

Župniku so se tresle roke in težko je sodel od srda.

"Ni znorel, ničevreden paglavci je! Pa še tisto misli vzeti, tisto žensko, ki ne hodi v cerkev molit, temveč razkazovat svojo prsatost in svojo eukreno maškaro! Bog ti jo žegna! Ampak pridigo vama bom naredil tako, da je svet še ni slišal! — Od česa pa mislite živeti? Od ljubezni? Pi — pi — pi? — Če se ženi hlapec, naj se ženi, namesto da bi se tako babil! Učitelj pa je manj nego hlapec; no gosposko ne more živeti, po živinsko ne sme! Torej nič!"

Kačur se je okrenil in je stopil proti durjem.

"Kam?" je zaklicala župnik.

Župnik je izpregovoril tiše.

"Pojdite v božjem imenu in storite, kakor Vas je volja! Samo toliko Vam rečem, da se mi smilite!"

Župnik se je molče in hitro oblačil dalje, Kačur je še postal na pragu, nato je šel.

"Kmet je!" je pomislil jezen, ko je stopil iz farovža. Toda nekaj grenkega in težkega mu je ležalo v sreu in je bilo zmerom težje.

"Bog vedi, če ni blago mislil! In če ni bila senca resnice v njegovih besedah! — Da bi se že vse to završilo! Enkrat za zmerom! In potem bo že Bog pomagal dalje!"

Čez par dni, v soboto na večer, je priromal Ferjan. Z veselim smehom je pozdravljal Kačurja ter mu stiskal roko. Kačurju se je zdelo, da njegov smeh ni več tako odkritosrčen in da so njegova lica nekoliko upala.

"O, idealist, tako si torej skočil v past! Veliko je bilo besedi v tvojem pismu, ampak nazadnje sem le razumel, da si korenito obtičal in da bi v svoji žalosti rad videl krščanski obraz! — Kako pa si naredil to neumnost?"

Kačur je skomizgnil z rameni. "No, saj si lahko mislim, kako si jo naredil! — Proketo je to pusta izba; človek bi se razjokal

v njej! — Pojdiva v krčmo!"

Šla sta k županu in Ferjan je govoril na poti in v krčmi.

"Potrt si, na obrazu se ti pozna! Ampak veš kaj? Po pravici rečeno: čemu bi bil potrt? Doslej si živel sam, sam svoj, praviš, svoboden, praviš: kako pa si živel? Klavrno, da se Bogu usmili! Kaj ti je bila vredna ta samosvojost, ta svoboda? Kaj si jo užival? Vraga si užival! . . . Jaz si mislim, da je človeku veliko huje, če sam visi na vislicah, nego če ima tovariša! Vsaj spogledata se lahko in to je veliko vredno! . . . Zatorej, duša krščanska, potolaži se! — Kdo pa je tistole stegno tam?"

Je pokazal v krčmi na dolgega tajnika, ki je takoj prihitel k mizi ter se poklonil.

"Karl Grajžar, občinski tajnik!"

"Kaj?" se je začudil Ferjan.

"Kaj imajo v Blatnem dolu občinskega tajnika? Če je taka, ni pa precej razložite, zakaj je v tem zakletem kotlu tema in mraz in blato, ko že po vsem drugem svetu solnce greje!"

"Solnce?" je privzdignil obrvi tajnik. "Jaz ga še nikoli nisem videl!"

"Ker je zmerom pijan!" je zagrmel debeli glas županov od solneje mize.

"No, Ahiles brzokraki, zbogom. — Pa nadaljujva tisto reč, Kačur! Ker si me poklical za zdravnika svoje žalosti, te prašam: ali jo imaš rad, ali je nimaš rad?"

Kačur mu je pogledal v oči in ni odgovoril takoj.

"E," je zmajal z glavo Ferjan, "žalost je žalost!"

"Rad jo imam!" je odgovoril Kačur in je gledal zamišljen na mizo. "Toliko je gotovo, da bi je ne rad pustil komu drugemu in da bi mislil nanjo vse življenje z bolečino in poželenjem! Jaz ne vem, kakšna je ta ljubezen; nisem premišljeval in ne maram premišljevat. Ali je Madona, ali je dekla — ni moja briga! Le to vem, da miru, veselja, solnce ni prav nič v tej ljubezni. In vendar je velika in ne bom je premagal nikoli!"

Ferjan je nakremžil obraz v čudne, osorne gube in se je ozrl postrani na Kačurja.

"Kaj pa z Minko?"

"Ne dotikaj se tistega!" se je ozrl Kačur temno nanj.

"Tam je zakristija!"

"Zakristija, res!" se je nasmehnil Kačur z žalostnim nasmehom.

"Jaz pa mislim, Kačur: še zmerom boljše to dekle, nego resnična ljubezen, tista ljubezen, glej, ki gre proti solncu! Tako da bi se uklenil — tam bi bil pekel in bi bila smrt! To boš laže prenašal, bolj miren boš, njene solze te bodo nanj pekle in tvoje tipljenje bo lažje zatogadelj, ker boš gledal njeno z mirnejšimi očmi. . . . Zakaj se tako hudobno smeješ? No, tolažiti sem te mislil!"

Pil je hitro, njegov obraz pa je bil zelo resen in njegove oči so bile motne.

"Lepa tolažba, ko si mi sam razkazal svojo nesrečo, ne da bi bil hotel. Ti zadnji dnevi so napravili zelo bistré moje oči. . . . Kako pa je z Matildo? Ali je že tvoja nevesta?"

Ferjan je napravil obraz, ki je bil napol žalosten, napol smešen.

"Veš kaj, tragike ni v moji stvari toliko kakor pravičene božje kazni! Kaj? Satana bom imel ob strani to je vse! Tepen bom, če bom pil — kaj tisto? Tudi prej sem bil časih tepen, zjutraj sem spoznal, ko me je bolelo, pa nisem vedel, kdo me je bil neklestil. Zdaj bom vsaj zmerom vedel, kdo je bil! — Pomisli, zadnjič je nastavljala mreže nekemu mlademu doktorju: jaz sem bil jezen in žalosten celó, na dnu sreča, tako da sem komaj sam slišal, pa sem le dejal: da bi ga ujela! — Ni ga; jaz sem bil jezen nanjo, ona na

doktorja in tako sva se zaročila. . . . No, zadel sem si križ in bom hodil z njim, kakor sem hodil doslej brez njega; še ne veš ne, kako so moja pleča krepka. — S tabo pa je stvar vse drugačna! Nič ti ne maram očitati, saj sam veš, kako je — tudi sam veš, zakaj je s tabo stvar drugačna!"

Kačur je molčal.

"No!" je zamahnil Ferjan z roko. "To so žalostni razgovori! Jaz ne jokam rad! — Kaj pa, ali si tudi že v Blatnem dolu razlagal evangelije?"

"Nič nisem razlagal!"

"Samo da nisi! — Tudi nikoli več ne boš, mislim!" (Dalje prih.)

DELAVSKI PRAZNIK.

Človek, kateri dela z obema rokama, s svojim mišičastem životom in možgami bo zopet enkrat praznovan dan, kateri je določen za njegovo čast in slavo!

V Ameriki imamo veliko praznikov, kateri nas spominjajo na to in ono. Najbolj potraten je pač 4. julij, kateri nas spominja na patriotska dela prvih državljanov, ko so se otresli kramarskega angleškega jarma.

No, in božič. Sveta noč. To noč se je porodil v jaslicah hleva v Betlehemu Krist, ki nas tudi spominja na ednakost vseh ljudi na zemlji.

Dan določen delavstvu, pa je vzvišen dan. Opominja celi svet, na človeka, ki dela in ki se ga dandanes tudi prišteva k mislečim ljudem. — Človek, borec se za svoje pravice, človek, ki mora in bi že davnej moral biti, najmočnejši faktor izmed vseh človeških elementov iz katerih sestoji narod.

Delavstvo je temelj vsim dobrem stavem na svetu. Delavstvo se je bojevalo in izbojevalo vso današnjo kulturo brez vsake glorijske.

Delavstvo je postavilo palače, brez da jih lastuje; pridelalo je vse, izdelalo oblake za druge, posekalo je hoste in iz pušobne naredilo rodovitna polja. Celi svet sestoji iz dela od delavstva in njegove inteligence. In že leta in leta se bojuje in komaj da se ga je v 20tim stoletju pripoznalo za ud človeštva.

Neki časnik, ki je pod kontrolo J. Pierpont Morgana, v New Yorku, piše da je preiskal vso štetje in našel, da je v Zjed. državah 21 milijonov ljudi kateri se ukvarjajo in izključno od dela živijo, a delavcev vseh skupaj da je nad 35 milijonov.

To pomeni, da polovica našega ljudstva, razven malih otročičkov, dela, in ako bi delali v tej deželi na zdravi podlagi bi rabili stroje absolutno le takrat, kadar bi bilo to potrebno namesto človeka; delavecem se bi moglo pri delu dobro plačati, in polovico jih bi takoj od dela odstopilo — namreč ženske. Ali ni to očitno, da vlada, ki hoče, da jo vse respektira, bi morala biti moderna država. Brezštevilni naravni pripomočki, s katerimi bi se dalo pomagati brez da se ženske, matere, žene in otroke vposluje.

Primeren industrijeln sistem, pravilno sestavljen, na katerem bi se delalo v korist današnje in prihodnje generacije, bi vzelo vse otroke od dela in jih postavilo v šole.

Že sedaj, kdor mora, in da respektira sam sebe, pošilja svoje otroke v šole. In kako bi potem najbogatejša država na svetu, ne mogla skrbeti skupno za svoje otroke, ako že sedaj posameznik skrbi za nje?

Organizirano delavstvo v Ameriki katero je, kakor povsod, duša delavstva. Ono reprezentira ves delavski napredek, kar se ga je pridobilo; ono ni samo sebi pribojevalo večjo plačo in krajši delavni čas; oni so pomagali vsakemu, onim izvan unij, kakor onim v unijah.

Na primer: Zgorej imenovani Morgánov časnik v New Yorku, pravi, da organiziranega delavstva v Zjed. državah je le okolu dva milijona, in da to je malenkost iz tolikega naroda in boljše

bi bilo, ko bi ne delali toliko upitja.

Sedaj pa pogledimo in videli bomo, da žene, matere ali otroci teh organiziranih — dveh milijon delavcev — ne delajo in torej tudi ne konkurirajo onim ženam in otrokom, kateri delajo, obratno so jim še v veliko pomoč za vojevanje, za obstanek nasproti brezsrčnemu malohu, kar je v prid za boljše plačo tudi hišnih služkinj. Vsi delavci v unijah pošiljajo dandanes svoje otroke v šolo in to tako dolgo dokler morejo. Višji zaslužek delavcem in krajši delavni čas pomeni boljše izobrazbo njih otrok.

Vzemimo torej, ta dva milijona rokodelcev, koji veliko mislijo in čitajo in v resnici tudi da mislijo in čitajo: kar pa odgovarja da so to vsestransko najbolj treznomisleči delavski element v deželi, to tudi vsak delodajalec pripoznava in makar, da je sovražnik delavskemu organizacijam.

Organizirano delavstvo je pripomoglo do zboljšanja plač vsakemur v deželi, in je na milijone žensk obvarovalo od tovarniškega dela in pripomoglo milijonom otrok, da hodijo v šole. Boljše, kot vse to pa je njega današnja zavednost. Ameriško delavstvo se je pričelo, polagoma, a tem sigurneje zavedati svoje politične dolžnosti, kar bo igralo veliko vlogo na političnem polju bodočnosti.

Iz teh dva milijona delavstva se jih je veliko povspelo do lastnega obstoja, kot trgovec, zdravnik, zobozdravniki, gledališni imiteltji in še veliko tem enakih.

Delavci kateri zaslužijo po dva in pol, tri, štiri ali pet dolarjev na dan, imajo denar, a delavci koji zaslužijo po en dolar na dan nimajo nič. Že zgorej imenovani časopis na Wall ulici v New Yorku, je veselo vskliknil, da enajststo borznih agentov — vsi igralci kateri ne producirajo ničesar — so visoko spoštovani in čislani možje. Le ta časopis bi prav storil, ako bi pripoznal, da J. P. Morgan, Rockefeller, Harriman, Vanderbilt in Astor, — skupaj jih je pet, imajo veliko nalogo reševati socialno vprašanje v tej deželi, — kar pa, se ve, ne bojo storili.

In ta isti časopis pravi, da — dva milijona unijskih delavcev — je tako nezatno število, da bi ne smelo delati toliko hrupa.

Zavedajoči delavci se pa ne ozirajo na idejo tega kapitalističnega trobila. Oni vejo, da dva milijona združenega delavstva je nepremagljiva moč. Zavedajoč se, da ne delajo samo v prid sebi in svoje družine ampak tudi v prid družinam drugih ne organiziranih delavcev. Dobrovedoč, da bojo sčasoma iztrebili in odstranili otroče delo; primorali kapitaliste, da bojo uporabljali stroje in brezposelne delavce namesto mladoljetne otroke. Delavstvo se zaveda in pripoznava, da so v nekterih rečeh tudi oni slabi in zmotljivi, vendar bi pa tako organiziranemu delavstvu prav došli, dobro sestavljeni vladi, ki jih bo v bližnji bodočnosti gotovo potrebovala, ker tako, kot vozi sedaj nebo mogla vlada več daleč naprej voziti. Za časno pa ostanejo pri svojem delu, z zboljšano plačo, z skrajšanim delavnikom, z boljše izobrazbo z pogledom v boljše bodočnost in boljše — vlado. To je njega, organiziranega delavstva, današnje geslo.

Velika MANEFESTACIJA DELAVSTVA

Pod zaščito čeških socialistov

v Pilsen Parku, na 26. cesti in ALBANY AVENUE

katera se bode vršila

V NEDELJO, 13. SEPTEMBRA '08

Obhod se prične ob pol eni uri popoldne od vogala Loomis St. in 18. Place. Angleška govornika: Dobro znana **MOTHER JONES**, in kandidat za guvernerja socialistične stranke **JAMES H. BROWER**.

Vstopnina pri blagajni 15c. predplačilo samo 10c

ROJAKI VSI NA PLAN!

Bolečine v hrbtu in nogah

izginejo popolnoma, ako se ud parkrat nariba z

Dr. RICHTERJEVIM

SidroPainExpellerjem

Rodbinsko zdravilo, katero se rabi v mnogih deželah proti reumatizmu, sciatici, bolečinam na straneh, neuralgiji, bolečinam v prsih, proti glavo- in zobobolu.

V vseh lekarnah, 25 in 50 centov.

F. AD. RICHTER & Co.

215 Pearl St.

New York.

Listnica uredništva.

Zaradi preoblega gradiva, pridejo zaostali dopisi prihodnjič na vrsto.

MATIJA ERKLAVEC

Edini slovenski krojač v Chicagi naznanja slav. občinstvu, da ima veliko zalogo raznega blaga v izdelovanju novih oblek, in da popravljata tudi stare, vse po zmerno nizkih cenah.

624 So. Centre Ave. Chicago, Ill.

CARL KLANCHNICK

9634 Ave. N. S. Chicago, Ill.

Prodaja mleko, grocerijo, prekajeno in drugo meso, kakor vse v njegovo stroko spadajoče stvari. — Točna postrežba in nizke cene v najboljše zadovoljnost kupovalcev.

WISCONSIN PHONE 413

LOUIS ROBSSEL SALOON

Dvorana za društvene seje in veselice. Popotniki dobro došli. Postrežba s stanovanjem in hrano.

24 Union Street.

KENOSHA, WISC.

Moderna gostilna.

HOERBER PIVO IN DOBRA KUHA.

Slovenci, to je slovensko podjetje in za dobro postrežbo Vam jamči

MARTIN NEMANICH

813--22 St., blizu slov. cerkve, CHICAGO.

TELEFON CALUMET 1678

Najfinejše fotografije izdeluje vendar-le samo

P. Schneider

FOTOGRAF

2222 State St., Chicago.

Cene zmerne—postrežba hitra.

JOSIP REMSKO

GOSTILNIČAR

163 Reed St., Milwaukee, Wis.

se priporoča rojakom za obisk.

Postreže s pristnimi pijačami in izvrstnimi smodkami. Na razpolago

KEGLJIŠČE in DVORANA

Razgovor med kmetom in Socijalistom.

Spisal: Anton Serjak.

Pondeljek.

Socijalist: No Janez, ti bi se tudi lahko odzval ako te kdo pozdravi.

Kmet: Le pustj me v miru s tvojimi zbadljivimi besedami; saj se mora človek sramovat tebe poznati; ko bi tvoj oče, moj boljši prijatelj še živel, gotovo bi se jezil čez te.

Soc: Zakaj pa vendar?

Kmt.: Ko si delal še pri nas na deželi, bil si dober mladenič, bil si vzor tvojim tovarišem.

Soc.: Ja, ja, pretepeval sem se vsako nedeljo, keglje zbijal in popival seve, da sem bil potem vzor mojim tovarišem!

Kt.: No, ne mislim ravno to.

Soc.: No, kaj mi pa moreš potem oporekati? Ali nisem marljiv delavec? Ne služim pošteno svoj kruh, ter skrbim za svojo staro mater? In, ako v nedeljo, namesto da popivam in se pretepevam, časopise in knjige prebiramo, je li to kaj slabega?

Kt.: Aha, sedaj smo na pravem mestu: ravno te knjige in časopisje je, kar vsakega poštenega kmeta tako jezi.

Soc.: Ali ste jih že čitali, da vas tako bodoje?

Kt.: Hvala bogu! Jaz ne, toda častiti g. Kaplan nas je svaril, da ako beremo slabe knjige in časopise zgubimo svoj dušni blagor. Tako nam je večeraj pridigoval.

Soc.: A, če niso kaplanu škodovale knjige, in ni zgubil svoj dušni blagor, potem tudi nam ne škodujejo.

Kt.: Slišal sem tudi, da si bil že zaprt, ter da orožniki strogo pazijo nate.

Soc.: Je res, da sem bil zaprt, a ne zato da bi bil ukradel ali ogojufal, temveč ker sem se na nekem shodu preostro izrazil čez našega okrajnega glavarja; in radi tega me vi kmetje tako zavidate. To je res smešno! Toda za dobro in pošteno stvar se dam še zapreti.

Kt.: Oh! Prosim te, pusti te slabe družbe in politiko pri miru; delaj marljivo in ne zanimaj se za druge stvari, da ne izgubiš edino, kar mi ubogi ljudje še imamo, namreč dušni blagor.

Soc.: Nisem še imel boljših prijateljev, kot ravno sedaj; držimo vsi skupaj, delamo pošteno, kupujemo si podučne knjige in časopise, ter se trudimo še druge podučiti. Ali se hočemo pustiti tem "častitim gospodom" in tovarnarjem še vedno izzemati? Vi kmetje, ko se ne zanimate, kar se izven vaših štirih sten godi, kaj imate od tega? Delati in trpinčiti se morate leto za letom samo za davke, a kaj imate vi od tega na starost? Le pušajte me v miru z vašim potrpljenjem in udanost božjo, s katero so se ljudje tolažili pred stoletjem, a ne več sedaj!

Torek.

Kt.: To Jože, kar si mi večeraj pravil, mi ni dalo celo noč miru. Je že res, da se ne gode prave stvari na svetu, toda kaj pomaga? Revni in bogati so bili in bodoje vedno. Naj boljše je mirno na prej delati, ter se stem zadovoljiti, kar nam bog podeli; to mi vedno pravi tudi naš mežnar, kadar sva skupaj v gostilni.

Soc.: No, ta mora gotovo vedeti; ako hi se temu vrjelo, potem bi bilo že vse v redu. On celo misli, da je bog ustvaril ljubezen med možem in ženo, rojstvo otroka in smrt samo za to, da kaplan in mežnar štolnino vlečeta.

Kt.: Ta je pa dobra, Jože!

Soc.: Zakaj ne reče kaplan vašemu "milostnemu" grofu, kateri vam je še ne dolgo odzvel pravico do vaših gozdov, ter si jih je sam prilastil, da vam jih naj povrne? Da se mora delati, je samo na sebi umevno, toda ne, si iz same lakomnosti krivično last prisvajati in sicer

lastnino svojih podložnikov.

Misliš li, da bi vaš bog, katerega vi molite in obožujete, pripustil tako krivico, ki se godi na milijone revnim ljudem, ki si ob potu svojega obraza svoj kruh služijo medtem, ko tisoče lenuhov živi v razkošju in izobilju?

Kt.: Da, to bi bilo grešno.

Soc.: Vidiš, ti si reven; pred ne davnem ti je rekel duhovnik, da je tebi revščina že vsojena in da se moraš s trudom preživeti. Ako se ti pa posreči izpeljati kako sleparstvo in si krivičnim potom prisvojiti veliko svoto denarja, da potem lahko vživaš vsakršno razkošnost tega sveta, ter duhovnik ti bo rekel, da ti ne rabiš delati in se boriti za vsakdanji kruh.

Moreš li reči, da je to tudi od boža?

Kt.: Gotovo ne; toda na kratko rečeno: Ti me s tvojimi zapeljivimi besedami ne boš preslepil, ostanem kakor sem bil.

Sreda.

Kt.: Dober večer Jože; danes te pa imam. Povej mi na kratko, je li res da hočete socijalisti odvzeti nam, kar smo si z delom svojih rok prislužili, ter razdeliti med lenuhe?

Soc.: Ne vznemirjaj se moj stari prijatelj. Tvoj gnoj iz pred hleva ti ne bo nihče vzel in med druge razdelil; to malenkost, kar vi obogi kmetje še imate, ni vredno da bi se vzelo in razdelilo. Kdo ima danes kako bogastvo morda vi kmetje ali mi delavci, ko se mučimo celo leto kakor vboga živina? Ali niso to ravno lenuhi in postopači, kateri živé v veselju in izobilju, brez da jim je treba kaj delati? Poglej, ali imenujemo ljudi socijaliste, kateri jemljejo in nas delavce izzemajo? Ako bi to tem bilo, potem bi bil vaš grof socijalist, ko se je vaših gozdov in travnikov polastil; duhovnik ki vas izzema pri krstih, porokah, pogrebih itd. ter vas dostikrat pahne v dolgove, bi bil tudi socijalist; davčni eksekutor, kateremu plačujete visoke davke, bi bil socijalist! No, potem bi bili že danes med samimi socijalisti. In glej, ravno ti socijalisti, nas delavce prezirajo in nas hočejo v verige tlačanstva vkovati. Le ti ljudje gotovo niso socijalisti, a vendar delijo z vami, izprešajo zadnji groš iz vas in vam izzenejo zadnjo kravo iz vašega hleva.

Kt.: Povej, hočete pustiti privatno lastnino, kakor do sedaj?

Soc.: Jaz govorim s teboj čisto odkrito, in ti povem, da to zopet ni naš namen.

Kt.: Kaj zlodja vendar potem hočete, nezadovoljneži?

Soc.: Poslušaj me; kdo je vstvaril zemljo, gozdove, polje, travnike, kamenje, rudo in drugo? Kt.: Vendar ljubi bog!

Soc.: Učeni ljudje imenujejo to: naravna sila; a naj bo kakor hoče, bogatini gotovo to niso storili. Bilo je tu, in sedaj si prilastujejo kot svojo lastnino, na kak način, to je postranska stvar. Narava daje še veliko lepih in dobrih, ter za življenje potrebnih stvari, kot živež, obleko, kurjavo in drugo; vidi mo vsakovrstne stroje, tovarne, topilnice itd., kedo je le te postavil in zgradil?

Kt.: Kedo, da je te zgradil in postavil? gotovo, da delavec.

Soc.: Ja, to so storili delavci, a kdo ima oblast čez vse to?

Kt.: To se razumi, da bogatini, tovarnarji, grofi, škofi in taki.

Soc.: Ti imaš to za razumljivo, ker se je to dogajalo par stoletja, ko si je en sam prilastil, kar je stotine drugih storilo z žulji svojih rok?

Kt.: Nisem še slišal ne premišljal o tem.

Soc.: To ti verujem; v cerkvi pri pridigah gotovo ne.

Poglej koliko časa je od tega, kar so bili ti gozdovi še občinska last?

Kt.: To bode kakih dvajset let od tega kar si jih je grof prisvojil s pomočjo advokatov.

Soc.: Vidiš vsi ti gozdovi so bili zadnji ostanki prastarih časov, do katerih je imel pravico vsak občan.

Kt.: Povej vendar, odkod veš ti vse to?

Soc.: Iz teh prokletih knjig in časopisov, pred katerimi vas "gospud" tako straši. Predvsem; kaj misliš, da bi ne bilo bolje in pravičneje, ko bi imel vsak kmet pravico vsaj do svojega posestva?

Kt.: Da, to bi bilo že dobro, a tega ne bodo gospodje hoteli. Toda, ako hočete vse odvzeti in medse razdeliti, potem bi ne bilo nič bolje kakor je sedaj. Tovarnarji bi še vedno izkoriščali delavske žulje za se.

Soc.: Jaz sem ti že povedal, da se pri nas ne boje delilo; a povej mi pred vsem bo li dovoljeno tovarnarjem in posestnikom vzeti njih posestva?

Kt.: Le poskusite, bodete že slišali od sodnije, je li to dovoljeno!

Soc.: Vidiš, ako bi ti ali jaz to storil, bil bi zaprt. Ali premisli nekoliko. Kakor je g. grof hotel, da naj železnica vozi mimo njegovega posestva, in kaj se je zgodilo z onimi par kmeti, ko niso hoteli dati svojih posestev, da bi bile tam položene železnične proge?

Kt.: Bili so jih razlastili. (ekspropriirali).

Soc.: Da, ekspropriirali, to se pravi, da so jim posestva vzeli, brez da bi bili kmetje s tem zadovoljni; dalo se jim je nekaj denarja in proč iti so morali. Njih posestvo se jim je odvzelo in čisto postavno se more to zgoditi, ko nisem še nikdar slišal, da bi bili kateri gospodov od komisije radi tatvine ali ropa zaprt.

Ker se vedno od "višje stojišč" oddani ugovori vpoštavajo in nižji sloji prezirajo se more privatno premoženje odstraniti. Kaj si ne moreš predstavljati, da ako vse ljudstvo izreče in v parlamentu sklene: "V splošnem interesu se mora postava o razlastitvi vpeljati," da do tega lahko pride in prišlo bode?

Ljudska razsodnost je mnenja, da bi za splošno ljudstvo bilo bolje, ako bi tovarne in sploh, kar služi za življenje ljudstva, spadalo v obče v ljudsko last. Na ta način preide kapitalistično premoženje v last ljudstva, in to bi bilo notem čisto postavno; nebi bil nihče zaprt razven kapitalistov, ako bi se tej postavi upirali.

Kt.: Ti si me že vsega premotil; jaz pojdem, se morem prespati. Torej lahko noč; lahko noč Janez. (Pride še.)

Trije slučaji.

Vsak človek se mora zavarovati proti trem naključjem, proti brezposelnosti, bolezni in smrti, tako pravi Samuel Smiles, da zadnemu noben človek ne ubeži, vendar pa moramo biti pripravljeni tudi za prva dva imenovana slučajja. Brezposelnost sicer človeka malo vznemirja, kateri si je kaj denarja prihranil, in bolezen ne povzroča strahu človeku, kateri redno živi in da ve kaj mu je v tem slučaju storiti, ako bi ga bolezen iznenadila. Mi smo naše čitatelje že večkrat opozorili, da naj ne prezrejo prvih pojavov bolezni to je; izguba teka. Ako imate pri rokah Trinerjevo zdravilno grenko vino, ste dobro za slučaj preskrbljeni. V vseh boleznih želodca in neprebavnosti, katere so naj bolj navadne je to najboljšje in zanesljivo zdravilo. Vam bode dalo slast, okrepevalo Vam bode telo ter ojačilo živce in mišice; ono očiščuje kri, odstrani glavobol in bolezni.

Na prodaj v lekarnah, dobrih gostilnah in pri izdelovalcu Jos. Triner, 616 — 622 So. Ashland A. Chicago, Ill.

POZOR ROJAKI!

Onozarjamo rojake, da nam bode kniga "Opatov Praporščak" kmalu pošla. Ta lepa zgodovinska povest obsega 211 strani in stane le 35c. poštnine prosta.

JOE FIALA

JOE BOCEK

"THE TWO JOES"

Prodaja obleke, klobukov in moških potrebščin . . .

578 Blue Island Ave.

Šivanje oblek je naša posebnost.

CHICAGO, ILL.

ATLAS BREWING CO.

sluje na dobrem glasu, kajti ona prideluje najbolje pivo iz českega hmelja in izbranega ječmena.

LAGER | MAGNET | GRANAT

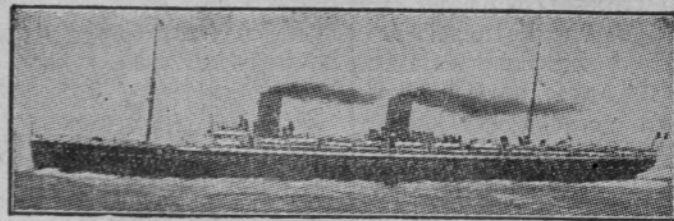
Razvažajo pivo v steklenicah na vse kraje.

Kadar otvoriš gostilno, ne zabi se obrniti do nas, kajti mi te bomo zadovoljili.

Direktna zveza z Avstrijo, Ogrsko in Hrvaško
FRANCOSKA PROGA

Compagnie Generale Transatlantique

GLAVNA PREVOZNA DRUŽBA.

New York v Avstrijo čez Havre Basel. Veliki in brzi parobrodi.
La Provence ..... 30.000 HP | La Lorraine ..... 22.000 HP
La Savoie ..... 22.000 HP | La Touraine ..... 15.000 HP

Potniki tretjega razreda dobivajo brezplačno hrano na parnikih družbe. Snažne postelje, vino, dobro hrano in razna mesna jedila

Parniki odplujejo vsak četrtek.

Glavni zastop na 19 State St. New York.

MAURICE W. KOZMINSKI, glavni zastopnik za zapad, na 71 Dearborn St. Chicago, Ill.

Frank Medosh, agent na 9478 Ewing Ave. S. Chicago, Ill.
A. C. Jankovich, agent na 2127 Archer Ave. Chicago, Ill.
Pavl Sarič, agent na 110—17. cesta, St. Louis, Missouri.

M. A. WEISSKOPF, M. D.

ZDRAVNIK IN RANOCELNIK

885 Ashland Ave., Chicago, Ill. TEL. CANAL 476

Uraduje na svojim domu: V lekarni P. Platt,
od 8.—10. ure predpoludne 814 Ashland Ave.:
od 1.—3. ure popoldne in od 4.—5. popoldne.
od 6.—8:30 ure večer. Ob nedeljah samo od 8.—10,

ure dopoldne doma in to le izjemoma v prav nujnih slučajih.

DR. WEISSKOPF je Čeh, in odličen zdravnik, obiskujte torej Slovana v svojo korist.

Ako hočete prihraniti nekaj dolarjev, kupite peči in pohištvo pri

NAS

Jas. Vasumpaur,

na voglu 18 in Paulina ul. Chicago, Ill.

Pijte najboljšje pivo

Edelweiss

Peter Schoenhoffen Brewing Co.

PHONE: CANAL 9

CHICAGO ILL.

"Glas Svobode"

(THE VOICE OF LIBERTY)
WEEKLY

Published by The Glas Svobode Co.,
665 Blue Island Avenue, Chicago, Illinois.

Subscription \$1.50 per year.
Advertisements on agreement

Prvi svobodnomiselni list za slovenski
narod v Ameriki.

"GLAS SVOBODE" IZHAJA VSAKI PETEK
in velja

ZA AMERIKO:
Za celo leto.....\$1.50
za pol leta.....75c

ZA EVROPO:
Za celo leto.....kron 10
za pol leta.....kron 5

NASLOV ZA DOPISE IN POŠILJATVE JE
GLAS SVOBODE CO.
665 BLUE ISLAND AVE., CHICAGO, ILL.

Pri spremembi bivališča prosimo naročnike
da nam natančno naznanijo poleg NOVEGA tudi
STARI naslov.

CATHOLIC FEDERATION.

Mi smo že omenili, da čakajo vse napredne in svobodnomiselnostne stranke hudi boji in sicer bojo ti boji toliko hujši, ko se bo treba z reakcionarnimi mračnjaki biti kojih opora je kapitalizem. Kapitalist ima zopet izvrstno zaveznico v vladi, katera je na vsaki kapitalistični miglaj njemu, kapitalistu, na uslugo in na — razpolago. Vlada ima nadalje na razpolago vojaštvo, katero pridno rabi pri vsaki najmanjši priložnosti, da pokaže ogorčenemu delavcu, kateri se za svoje pravice bori, svojo moč, — moč od ljudstva dobljeno.

Tako nam stojé trije faktorji nasproti, katerih moč nikakor ne smemo prezirati; to so: klerikalizem, kapital in oborožena postava — vlada. Proti tem trem činiteljem se bo treba boriti, kajti sedanji boji so samo predigre, nekako preludiranje.

Kako, da kapital in vlada složno postopata, to ve, in je več ali manj poiskusi, že vsak delavec, kateri se je le ganil, da svoje žalostno stanje zboljša. In tretji činitelj, klerikalizem? Ta je pa ono, kar Nemeč z "Mensch für Alles" označi, po naše se pravi: "dekla za vse." Klerikalizem je brezdomovinski, torej ga tudi povsod, po celem svetu najdeš, a vsigdar le v bratskim objemu ali pa v hlapčevski ponižnosti kapitala in vlade; vselej tem dvema v prilog a nikdar in nikoli v korist proletariata. Kapital, vlada in klerikalizem, so trije, kateri od in iz ljudstva vse vzamejo obratno pa ničesar ne dajo razven glad in batino.

Tu smo kapital in vlado le mimogrede omenili, ker vsakemur je znano, kaj da ima od njih za pričakovati, nam se nepotrebno vidi o tem, čas in besede zgrabljati; zatorej se obrnimo k klerikalizmu.

Omenili smo že, da je klerikalizem brezdomovinski, in da je "dekla za vse". Pisali smo pa tudi že o tem, da klerikalizem ni samo krščanstvo porodilo, marveč klerikalec je lahko tudi Žid, Turčin, ali tiste veroizpovedi ko hoče; poglavitna stvar je natej, dejstvo, da so si klerikalec do pičice jednaki, in gorje ljudstvu, kjer se ti reakcionarci unjezdijo.

Zgodbe srednjega veka, nam zrcalijo grozodejstva, katere je doprinesel klerikalizem in nazadnjaštvo. Umor, rop, oskrumstvo, požig; vsa hudodelstva, katere niti naštevati nemoremo, so se dogajale, in vse to pod protekcijo "edinozveličavne rimske katoliške cerkve!" Klerikalec drugih veroizpovedb, niso mogli niti v "stih" priditi. Rim je bil na površju. Nobena vlada se ni zato zmenila, a koravno se je dogajalo v "svetim mestu" za časa papeževih vladikovanj, na tisoče in tisoče umorov in ropov pri belem dnevu in na javnih trgih in ulicah. Ni je bilo ne države, ne dežele in ne mesta, kjer bi se bile razne orgije dogajale, kot ravno v rimskem mestu in v celi rimski, to je v papeževi državi.

Predaleč nas bi privedlo, ko bi se hoteli, v podrobnejše razprave spuščati; povrnimo se torej k sedajnosti.

Kaj je Španska, Mehika, Belgi-

ja itd? Kam je prijadrala Avstrija, naša domovina? Kaj bi bilo z Avstrijo, ako ne bi milijoni iz Amerike, tja prišli? Grozni razpad je, in ako ne bi bilo poslednjega odpomočka, bi bila naša domovina že zdavnej bankarotna. Kdo je vsemu temu kriv? Reakcionarni klerikalizem v sobratstvu kapitala in vlade!

Tej, naši trditvi ne more nihče z dokazili oporekati, ko vsak slepce to žalostno resnico lahko vidi. So pa tudi ljudje ko so toliko zaslepljeni, da vzamejo vsako budalost za resnico in ne prevdario v kako brezmejno škodo jih tira njih brezbriznost in nevednost.

Klerikalizem je veliko večji sovražnik ljudstva kot pa kapital in vlada skupaj, kajti prvi dela na poneumnevanje ljudstva, in nevedno ljudstvo je vedno v jarmu sužnosti zdihovalo. Klerikalizem je najhujši sovražnik prosvete, on je nasprotnik vidi, omiki, znanosti, na kratko; vsemu napredku, kar ljudstvo osvobodi, ali kar osvoboditev pospešuje. Za to pa tudi vidimo, da med klerikalci najhujša podivjanost vlada, ko njih voditelji, ne samo, da k slabemu napeljujejo; temveč svoji gardi sa mi slabe in pohujšljive zglede dajejo. To se ponavlja vsak dan. In kaj imamo od takih vzorvodij in vzorljudi pričakovati? Nič, in zopet nič!

Naša sveta dolžnost je tej golazni na glavo stopiti, da se zatrelki gadjo zalego, vsaj nam ne bo v našem prevzvišenem boju ovirala, kakor to dan danes dela.

Zgodovina in vsakdanja dejstva nam svedočijo, da se klerikalizem vsikdar tam pojavi, kjer mu dobiček kaže; verstvo mu je postranska stvar, njemu je za predvlado ljudstva in da to doseže je nepresegljivo vstrajen. Leta, desetletja in stoletja bo prežal na trenutek, kateri se mu bo ugoden zdel, da odkrito nastopi s svojimi nakanami. V vsem času pa, ko je prežal ni bil malomarn temveč si je neumorno pot gladil, da je izbruh javnega nastopa intenzivnejši.

Sedaj je klerikalizem sprevidel, da je za njegovo delovanje in rovanje še najblojše polje — Amerika. Tukaj je ustavno zajamčena svoboda. — se ve na papirju — Ni je države na celem svetu, kjer bi bila taka verska zmes, kakor v Ameriki. Vsi kolovodji letih raznih ver in sekt se prav dobro počutijo in tekmovalno za prvenstvo poneumovanja ljudstva. Kar voditelji počenjajo ne pride v poštev, saj je tu svoboda. Ako si pa to svobodno versko zmež podrobneje ogledamo, vidimo, da igra na primer v sedanji volilni dobi, ta zmež važno politično vlogo, ob enem si pa za svoje temne nakane pot gladil, kar toliko ložje stori, ko je glavna pozornost na volilno borbo obrnjena, in ko nakane dozor jih ni možno več skorenino vred iztrebiti, in potem, lahko noč tolihvalisana — svoboda!

Da so v tem tekmovalju klerikalec mojstri, to smo že omenili, tedaj nam še preostaja, da pojasnimo katerega kalibra da so, ko se za prvenstvo borijo. To so klerikalni boritelji na strogo krščanski katoliški podlagi, kar nam dokazuje letošnje zborovanje "Catholic Federation" v Bostonu. Na tem zborovanju so sklenili, da odobrujejo papeževo pastirsko pismo o "stari pravi veri", obžalujejo onečaščenje nedelj v tej deželi, (kaj pa v Franciji in drugod? Op. ur.) zavrzajo tukajšnje delavske organizacije, ker so ustanovljena na prevč svobodnomiselni podlagi in prekolnejo Socijalizem; priporočajo ustanovitev katoliških mladeniških društev in ustanovitev delavskih organizacij na katoliški podlagi, — (Aha! Tu imamo poneumovalna društva, za še večje izsesavanje ubozelega delavca!! Op. ur.) ob enem se pa izreče pomilovanje nesrečnemu položaju delavstva (!!!) (S tem je delavcem nad vse pomagano! Op. ur.) Sklenili so, da se vsa katoliška mladeniška društva cele Amerike v eno zvezo združijo.

(Zveza "čukov" Op. ur.)

Slovenski delavci v Ameriki pozor!

Veliko Vas je v raznih jednotah, katere so za razvoj delavstva in svobodnomiselnost pogubonosne. Tako je Jugoslovanska Katoliška Jednota, v kateri je veliko slovenskega naprednega delavstva, že v tej Rimo-katoliški nazadnjaški zvezi. In ni še tega dolgo, ko smo čitali v "Am. Slov.", da bi dobro bilo ko bi K. S. K. Jednota posnemamala v tem oziru J. S. K. Jednoto, ter da se člani posvetujejo in svojim delegatom k letošnji konvenciji na sree polagajo delovati na to, da se tudi naša sl. Jednota zveže s prekorsitno zvezo

Nič nimamo proti temu, a opozarjamo zavedne slovenske delavce, da se naj ne puste vedno za oslička imeti in vsakomur izsesavati pustiti.

"Arbeiter Zeitung" dobro pogodi, ko k tem sklepom pristavlja: "Katoliška cerkev je vedno uteho delila in pomagala, zavratne umore, dedinskolovstvo in rope izvrševati, ona je zmerom sočutstvovala s takimi dejanji; njeni pobožni lopovi so vsigdar krvavega odrešenika krščanstva tolažilno pred seboj držali, ko je pošteti in resnicoljuben človek na gromadi se počasi mrevaril, bil do smrti trpinčen ali pa drugače z religiozno in zavratno hinavčino umorjen. In tako ima katoliška cerkev tudi sedaj sožalje in da se bedi odpomore, takoj priporoča, da se poneumovalna društva ustanavljajo. Tu se ne gre za blagostanje zatiranega, ne za pravico in ne za dobro, tu se gre edino za nakopičenje "petrovega novčiča" in izsesavanje nerazsodnega ljudstva v korist katoliške cerkve. Kar pa pomeni moč katoliške cerkve, čitaj zgodbo srednjega veka."

Ker nam ne preostaja ne časa ne prostora, zaključujemo za danes naše razmotrivanje, o klerikalizmu pa bomo o priliki nadaljevali.

Listu v podporo.

Trojica iz Oregon City, Oregon \$1.50, A. Weršnik \$1.00, Frank Sama 50c., Frank Mubi 50c., John Perko 25c. — D. Pestotnik, 10c. za to ko je v čeraj lep dan bil 10c. za to ko je še dosti pive bilo v keku, 10c. za to ko so psički tudi v naši vasi, 20c. za to ko sem letos že večkrat "mavho" nesel. — Potem v veseli družbi nabral in poslal Frank Bregar, darovali so: J. Zaušnik 10c. za to ker sem bil v nedeljo na piknik, 7c. za to ker sem največ pive spil, 5c. za to ko je Jože "Be-g-ee" zelo "kšait", 6c. za to ker je bilo premalo pive, 5c. za to da me "Be-g-ee" ni, kot sem se bal — ugriznil, 5c. za to ko sem bil na pikniku pa nisem dobil pit, samo 3c pa za to ker me še žlahta noče poznat, 5c. za to ko so imeli sosedje več pive kot mi, 4c. za to ko sem žejo z vodo gasil ko sem iz piknika prišel, 10c. za to ko smo tudi klobose jedli, 6c. za to ko ima "Be-g-ee" velik trebuh, 3c. za to ko sem prebrisan saluner, 5c. za to ko so na Maynard, O. sami Jaki in 1c. za to da bi jih več ne blo.

Nesreča.

Dne 28. avgusta t. l. je zadela velika nesreča našega rojaka Ignoc Rotarja v Nottichamu, O. zgorela mu je hiša, vsa ta boljša obleka in nekaj denarja. Kako da je požar nastal, se ne vé.

DENARJE V STARO DOMOVINO

pošiljamo:

za \$ 10.35	50 kron,
za \$ 20.45	100 kron,
za \$ 40.90	200 kron,
za \$ 102.25	500 kron,
za \$ 204.00	1000 kron,
za \$ 1018.00	5000 kron,

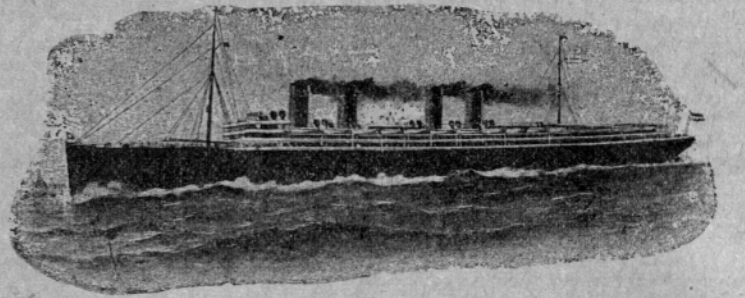
Poštarina je všteta pri teh svotah. Doma se nakazane svote popolnoma izplačajo brez vinarja odbitka. Naše denarne pošiljave izplačuje c. kr. poštno hranilni urad v 11. do 12. dne.

Denarje nam poslati je najprilicneje do \$25.00 v gotovini v priporočenem ali registriranem pismu, večje zneske ro Domestic Postal Money Order ali pa New York Draft.

FRANK SAKSER CO.

109 Greenwich St., New York
6104 St. Clair Ave., N. E., Cleveland, Ohio

Nizke cene!!

Vse parobrodne družbe
so znižale cene za
prekmorsko vožnjo

Kdor rojakov želi potovati v
staro domovino, naj se v
tej zadevi obrne na:

Frank Sakser Co.,

109 Greenwich St., New York
6104 St. Clair Ave.,
Cleveland, Ohio

Na koga se zanesti

v slučaju bolezni in komu se poveriti v zdravljenje, ako hoče bolnik hitro in sigurno nazaj zadobiti izgubljeno zdravje? — Vedno le na takega zdravnika, katerega delovanje pozna in katerega mu priporočajo prijatelji in znanci, katere je že ozdravil.

THE COLLINS N. Y. MEDICAL INSTITUTE

prvi, najstarejši in obče znani zdravniški zavod za Slovence v Ameriki vabi vse one, kateri so bolni ter so mogoče že zastoj trošili denar pri drugih zdravnikih, naj se obrnejo z zaupanjem na irkunešega zdravnika tega zavoda Dr. R. MIELKE-ja, kateri ima mnogoletno izkušnjo in kateri z najboljšim uspehom zdravi vse moške, ženske in otročje bolezni pa naj bodo iste akutne, ali zastarele (kronične), zunanje ali notranje. **Jetiko, sifilis, kakor tudi vse tajne spolne bolezni**, zdravi hitro in z popolnim uspehom. Zdravljenje spolnik bolezni ostane tajno.

Čitajte, kaj pišejo v zadnjem času od njega ozdravljeni bolniki.

Ozdravljen rane
na licu od zobobola.

Cenjeni gospod doktor!
Jaz se Vam iskreno zahvalim za Vašo naklonjenost, katero ste mi skazovali za časa moje bolezni. Uverjen in prepričan sem, da sem le po Vaših zdravilih zadobil popolno zdravje, nad katerim sem bil skoro obupal. Sedaj pa se čutim zdravega, ko kedaj pred boleznijo. Zato Vas priporočam vsem rojakom po širni Ameriki.

S spostovanjem ostajem Vam hvaležni.
Franc Steklasa
3141 St. Clair Ave. N. E.
Cleveland, O.

Frank Polh
310 Midlant Ave.
Rockdale, Ill.

Velecjem gospod doktor!
Vam naznanim, da sem prejel zdravlila in se Vam zahvalujem, ker ste mi dobra poslali. Sedaj sem popolnoma zdrav, pa so mi še zdravlila ostala, zato se Vam iskreno zahvaljujem ter pripo ročam rojakom, ako potrebujejo zdravliti, naj se na Vas obrnejo, ker pri Vas se zares dobra dobijo, katera gotovo pomagajo.

Vas še enkrat zahvaljujem in pozdravim ter Vam ostanem hvaležni prijatelj
Jakob Likar
Box 941 West Newton, Pa

Na razpolago imamo še mnogo takih pisem, katerih pa radi pomanjkanje prostora ne moremo priobčiti

Komur bolezen ni natanko znana, naj piše po obšino knjigo, "ZDRAVJE", katero dobi ZASTONJ ako pismu priloži nekoliko znamk za poštnino. — Vsa pisma pišite v materinem jeziku ternajslavjajte na sledeči naslov:

**THE
COLLINS N. Y. MEDICAL INSTITUTE**
140 WEST 34th STREET,
NEW YORK, N. Y.

Slovensko Narodno

Podporno Društvo

"SLOGA"

v Milwaukee, Wis.

PREDSEDNIK: IVAN ERMENC, 235 Hanover St.
 PODPREDSEDNIK: MARTIN JELENC, 570 Reed St.
 I. TAJNIK: FRANK MATIC, 163 Reed St.
 II. TAJNIK: FRANK BAČUN, 440 S. Pirce St.
 BLAGAJNIK: IVAN SEM, 79 S. Water St.
 NADZORNI: JOS. KOMAR, FERD. BIZJAK, FLOR. RAKUN,
 ODBOR: FR. AMBROŽ, FR. FUŽIR, FR. BANKO in JOS. REMSKO

Vsa pisma, tikajoča se društva, je nasloviti na Frank Bačun, 440 S. Pirce St.

Društvene seje se vrše na 163 Reed St.
 Društvo "Sloga" ust. 1. jan. 1905, incorporirano 29. jul. 1907 in samostojno postalo 1. jun. 1908.

Društvo je incorporirano v državi Wisconsin in ima polno moč sprejemati posamezne člane ali društva po državi Wisconsin.

DOPISI IN POROČILA

Kmetijske posebnosti na zapadu.

Pismo Viljem K. Brunshmidu.

(Konec.)

Predno sem se vrnil domov, obiskal sem tudi Texas, kjer sem imel opravke. Tudi tam sem videl mnogo napredka. Posebno so hvalijo ljudje v severnem delu države z njih obilnimi pridelki. Kraj je tam še nov, a mesta že štejejo po 5000 in več prebivalcev. Čeravno so se le par let stara. Kurjava je tam precej draga; to je edina napaka kraja. Vendar je zima mehka, in kuriti je treba le radi kuhe. Dežja ne pade posebno veliko. Letos je bilo dovolj moče, in vse je vrlo dobro izpadlo. Včasih je malo primankuje, a pravi jo, da je tudi takrat pridelkov dovolj za dom in tudi za prodajo. Govori se, da je vsako leto več dežja odkar se zemlja obdeluje in drevje zasačuje, kajti tam je pretrija, večna brezdrvena ravan. Zelenice se pridno grade in planinski kroji takozvane teraške "Panhandle" imajo odprto lepo bodočnost.

Svet leži 3000 čevljev nad morjem, je zdrav in skoro brez mrčesov in srečen je tisti, ki preživi svoje življenje v tako vgodnem kraju. Ko sem bil jaz tam, je bila druga setev v lepi rasti; pšenice so ravno mlatili.

V južnejših krajih Texasa, in na vzhodu je dovolj dežja, včasih preveč. Prazne zemlje ima država še mnogo, vendar ni Texas to, kar je bil pred 10 leti, ko se je dobil akter zemljišča po \$5.00 in ceneje v najboljših krajih okoli sedanjih velemest Ft. Worth in Dallas. Danes tudi v Texas ljudi mgoli; povsod se pozna, da se ljudstvo hitro množi in išče zemlje in doma. Zahodno od mesta San Angelo, vlada suša, toda ljudstvo tudi sili tja in vzgoja iste pridelke, ki zahtevajo suhega podnebja. Saj dobimo celo iz Sahare v Afriki, kjer je dež redkost, datelje in pridelke, ki so jako dragoceni. Mnogo zemlje na zapadnem Texasu, ob mexiški meji, se umetno namaka.

Imel sem opravke blizu mesta Bellville v Austin Co., Texas, ki ni daleč od Jackson, Co., katero je še južneje in se dotika mexikanskega zaliva. V Jackson, Co. prodaja Čeh, gospod Pollak, zemljo. V Bellville, je bilo precej soparno, ko sem bil jaz tam; toplomer je kazal 98 stopinj v senci.

(!) Gorka sapa je pihala od južne strani. Noč se ni ohladila in vzduh je pritiskal hudo na človeštvo in živalstvo. Mislim kako se morajo Slovenci v Jackson, Co. kuhati, ker je kraj južneje in nižji od Austin, Co. Svet je le kacic 150 čevljev nad morjem. Drugače so tamkajšnji kraji all right za kmeta. Zemlja je posebno rodovitna in prideluje se riž, bombaž, alfalfa, sladkorni trs, sirki, proso, kornuza in druge take stvari. Ljudje se pečajo tudi z zelenjavo, sadjerejo in živinorejo. Pomeranče, limone in fige dobro obrode, in vse pride jako rano na trg.

Ljudje na severu zdijo se mi bolj delavni, bolj žilavi, bolj re-

jeni, bolj čili in zdravi, kot tam na skrajnem jugu. Mogoče je temu vzrok podnebje.

Kmetje v Austin, Co., imajo izvanredno dobro letino, in se ne pritožujejo posebno čez vročino; a tudi minesotski kmet ne godrnja čez zimo, ker je vesel ogromnega pridelka zadnjih par let, in posebno letošnjega. Tako je tudi prav; dokler si zdrav in srečen, ter imaš dovolj dela, jela in denarja, naj ti bo zima ali vročina deveta briga. Dežja pade v Austin, Co., povprečno 36 palcev letno; v Jackson, Co., je še malo več moče.

Maló prenikzi se mi zde ti kraji za Slovence. Boljše bi bilo za nas severnejše; in če hočemo biti v Texas, se lahko dobi tudi višje zemlja kot ob morju. Se ve, morje ima tudi svoje prednosti, in jaz ne odgovarjam nikogar, da bi naj ne šel kmetovati na skrajni jug Texasa.

Čudil sem se nad večjo laško naselbino, katera se dobro razloči od drugih sosednih kolonij, ki so bolj ali manj zanemarjene. Okoli 2000 Sicilijcev naseljenih je ob louisianski meji, blizu mesta Beaumont, Tex. Svet je tam pogozden in ljudje pridno sekajo les. S prva rede v gozdu ovce in goved; pozneje se pa pečajo s sadjem, bombažem, tobakom, zelenjavo in nekaj z žitom. Vsa kos zemlje izkoristijo Lah premišljeno; v pušči ne leži nič. Ti Lah so tako štedljivi, da skrbno spravijo vsako koreninico za kurjavo. Povprašal sem Lahe če je to edino laška naselbina v Ameriki. Zvedel sem, da jih je mnogo; največja v Californiji, kjer je okoli 15.000 laških farmerjev. Pečajo se z umno sadje-in vinorejo, katere stroke kmetijstva so baje ti ljudje dvignili v Californiji do sedanje slave. Fina vina in šampanjev razpošiljajo baje po vsem svetu, in tekmujejo celo z naprednimi Francozi na francoske zemlji. Tudi Louisiana, Mississippi, Arkansas, Delaware in druge tople države imajo večje laške naselbine, ki se pečajo z umno sadjerejo in trtorejo, ter so hudi konkurenti vsem narodom na tem polju. Lah ne trpe v njih sredi drugih narodov. To sem opazil, ko sem povpraševal za primeren kraj za slovensko naselbino. Hiše imajo po večjem zidane. Imajo svoje cerkve, šole, svojo banko in svoj časopis. Govore manj ali več angleško; med seboj pa obéujejo le v materinščini, in tako ohranili so na angleškem ozemlju že desetletja svojo narodnost, za kojoj da Lah kri in dušo. Texaški Lah so zavedni; dobro vedo kaj bo polenil Panamski prekop, posebno za državo Texas.

V večih državah, tako tudi v Texasu, poizvedoval sem po vladnej in šolske zemlji. Mnogo takozvanih "homesteads" je sedaj odprtih za naselnike. Vsakdo lahko dobi 160 akrov rodovitne zemlje zastonj kjerkoli hoče, le v Texas stane šolska zemlja par dolarjev, ki so pa za plačati v teku 40 let brezobrestno. Milijone akrov vsakovrstne neobdelane zemlje, križem vseh zapadnih in južnih držav in ozemelj, je sedaj ponujena pametnim ljudem zastonj.

Prilika je redka in vgodna in drugi napredni, omikani narodi hrume v tropah proti državnim pisarnam, vsak po svoj kos zemlje zastonj ali za mal denar. Take prilike ne bo več kmalu. Sedaj je čas za delovati. Tudi Slovenci naj bi se zanimali za take ugodnosti; jaz velikodušno privoščim vsakemu rojaku, da si opomore prej ko mogoče. Sreče me boli če čitam o brezposelnosti in brezdenarnosti med mojim narodom, ki je trpel zadnje mesece precej bede. Priznati moram, žalibog, da smo Slovenci prepočasni, preagovni. Drugi narodi, ki so v marsikakem oziru inteligentnejši od nas, se ne strašijo ničesar, čeravno so telesno, včasih tudi dušno slabije razviti, kot mi. 160 akrov zemlje zastonj, je lepa stvar, čeravno je v divjini s prva trdo delo. Če kdo hoče, dobi jo lahko še več za mal denar. Podarjenemu konju ne glej na zobe. V Austin, Texas, dobi bil sem vse podatke tikajoče se dobave šolske zemlje. V Washington, D. C. pisal sem za vse podatke tikajoče se "homesteads" po vseh državah republike. Če se Slovenci zanimate za vredno zemljo, jaz sem pripravljen izdati že meseca novembra 1908 slovensko knjigo, ki bo jako zanimiva in koristna, ter bo podučila vsakogar natančno o vseh domačijskih postavah Zedinjenih držav; kako postopati, da se dobi svet zastonj, kako, da se dobi za malo plačo; državo in county, kjer zemlja leži, koliko jo je in kakoršna je; ter jedno in sto drugih važnih stvari, katere vedeti je koristno vsakomur. Take stvari, se ve, so v zvezi s stroški; tudi je treba, da pride knjiga na svetlo, kakor hitro mogoče, dokler še ni vsa boljša zemlja zasedena. Če bi delal na knjigi sam, končana bi bila prepozno, ker je precej opravka s takim velikim in natančnim delom. Treba bilo bi najmanj dveh pisarjev. Jaz bi jo sestavil, a drugi bi jo prepisal za v tisk. Minneapolis ima zato zmožne Slovence. Ležeče je na vas, če bo knjiga izšla. Ako dojde do 15. septembra t. l. 500 naročil priloženo vsakemu naročilu 50c. v gotovini bo prekoristna knjiga izšla dovolj začasno, drugače pa ne. \$250.00 je mala svota za stroške takega dela, in knjiga ne more priti v tisk, če se ta svota ne doseže. Za 50c dobil bo vsak knjigo novembra, ali se mu pa bo denar vrnil. Slovenci, zanimajmo se za "šenkanjo" zemljo; agitujmo, da bo knjiga izšla; nje vsebina bo taka, da bo mnogo vredna več let za vsakega človeka, če misli postati kedaj farmer ali ne. Denar naj se pošlje naravnost na moj naslov prej ko mogoče.

Slovenci, zbudimo se, osrčimo se, združimo se, bodimo složni, delajmo premišljeno, hrepnimo po samostojnosti, in dosegli bomo boljše čase.

Yenkee New Mexiko 26 avg. 1908

Dragi mi "Glas Svobode". Naznanjam, da tukaj je še mnogo prostora za kopače oglja; dela se vsaki dan, toda zasluži se malo. To je pač vsakem znano, da si kapitalisti svoj žakelj najprvo napolnejo in le ostanek delavecem vržejo.

Predno končam naznanim vsem svobodnomislečim čitateljem Glas Svobode, da je tu gori tudi eden socijalist ki se bori za pravico in svobodo. Vsim naročnikom "Glas Svobode" soc. pozdrav, tebi dragi mi "Glas Svobode" pa želim veliko uspeha in da bi kmali po dvakrat na teden izhajal.

Frank Sama.

Velika stavka.

Ravno ob zaključku lista se nam poroča, da se iz nerazporazumljenega pogajanja izmed operatorjev in odborom premogarjev v državah Wyoming in Montana, izeimi štrajk. Koliko je resnice na tem poročilu še ne vemo; vendar pa ako do štrajka pride prizadetih bode do 15.000 premogarjev v Wyoming in Montani.

— Drugo poročilo javlja, da je štrajk v Birmingham, državi Alabami, odnehal.

Čitajte rojaki!

Znano je, da se z ameriškimi kmetijstvom dožene imovitosti, neodvisnosti in sreče. Drugi narodi kupujejo zemljo, ustanovljajo naselbine, vasi trge, mesta, pomagajo si med seboj, postanejo imoviti, neodvisni, čislani, ter ohranijo in širijo svojo narodnost. Čas je tudi za nas Slovence, da se osrčimo in oprimo kmetijstva v Ameriki. Kupimo dobro zemljo in ustanovimo slovenske naselbine, lepo novo domovino, in zaistnimo prijetno bodočnost sebi dragi rodini svoji, in našim potomcem. Prodajmo kmetije in zemlje, in imamo izvrstni svet za naselbine, z zdravim podnebjem, dobro vodo in blizo velikih mest kjer se vse lahko dobro proda, kjer je industrija živahna in delavec ma denar, ker je njegova plača polovico višja, kot na jugovshodu. Pišite na:

BRUNSHMID, ALBINA & ROVNJAK,
 708 So. 10. St., MINNEAPOLIS, MINN.

POZOR! OZNANILO!! VABILO!!!

Vsem cenjenim rojakom naznanjam, da sem prevzel

na 3913 St. Clair Ave., v CLEVELANDU, O.,

dobro znani SALOON

od starosta slovenskega "Sokola" gosp. Louis Reharja. Podpisani se cenjenim rojakom najtopleje priporočam ter se nadjam, da bode vsak zadovoljen, kdor me poseti. S spoštovanjem

Gabrijel Trampuš, gostilničar

Čemu pustiš od nevednih zobozdravnikov izdirati svoje, mogoče še popolnoma zdrave zobe? Pusti si jih zaliti s zlatom ali srebrom, kar ti za vselej dobro in po najnižji ceni napravi

Dr. B. K. Šimonek
 Zobozdravnik.

544 BLUE ISLAND AVE.
 CHICAGO, ILL.
 Telefon Morgan 433.

Rodovitna zemljišča v državi Michigan Ogemaw County po \$7.50v Missouri \$8.50 naprej in v Texas \$15 naprej akter.

Obdelana in neobdelana zemljišča v vseh državah Amerike

Vozne listke (šifkarte), zavarovalnice, pošiljnice denarja na vse kraje, izterjevanje zapušćnine in vsa notarska dela po najnižjih cenah preskrbi

John J. Pollak,

534z W. 18th St., Chicago, Ill.

Ripley dežela.

Najlepše kmetije ali gozd v največji naselbini Slovencev v Ameriki

Plačilne pogoje si sam napravi. Naše sadje je bilo z prvim darilom na razstavah obdarjeno. Plačlaš express, pošljem ti uzorec kaj tukaj raste.

FRANK GRAM, Naylor, Mo.

Prvi in edini samostojen slovenski posredovalec zemlje v Ameriki

Zastonj!

Na željo rojakov pošlemo zastonj dobri in resnični popis zemljišča v okoli Phillips, v okrajih Price, Taylor in Ashland v severnem delu države Wisconsin. Varujte se prevarantov in agentov zemljišč, kateri pod napačnimi prevezami našo popisno knjižico, nizke cene in ugodnih obrokkih predno, kje drugje kupite. Naš cilj je obljuditi to rodovitno pokrajino. Onim, ki kupijo od nas zemljišča, plačamo vožnjo. Za vsa pojasnila v tej zadevi obrnite se le na našega zastopnika zemljiškega oddelka družbe Wisconsin Central Railway.

F. A. ČMEJLA, 572 Blue Island Ave. Dept. D. Chicago, Ill.

VODAK-OVA GOSTILNA

683 Loomis ul. na vogalu 18. Pl.

Ima lepo urejeno dvorano za zabave in zborovanja
 TEL. CANAL 7641

Edward Pauch

gostilničar

663 Blue Island Avenue
 CHICAGO.

IZ STARE DOMOVINE

Telovajski napad na učenca. Pretekli teden so napadli v San-graju 12letnega učenca Bolharja iz Ljubljane fantje Žargaj, Močnik in Sleme, prave pristne klerikalne cvetke. Zvabili so ga v gozd da mu bodo nekaj podarili in ko so prišli tja, so ga vrgli ob tla, dva sta ga držala za obraz, Sleme, mežnarjev sin mu je prerezal z nožem strajco in ga zabolal v desno stran prsi. Napadalec so naznanjeni sodišču in bo 21. t. m. v Kranju obravnavana. Želeti je, da jih sodišče občutno kaznuje te sirovine.

Požar v Muti na Českem je napravil nad milijon kron škode. Nad 1000 oseb mora stanovati v vojaških šotorih.

Tragičen samomor. 17. avg. se je na pokopališču pri Sv. Križu ustrelil zasebni uradnik gosp. Jožef Švič, rojen 8. januarja 1881 v Sv. Martinu v Rožni dolini pri Celju, pristojen v Ljubnico, zadnji čas v službi pri tvrdki Majdič v Spodnji Hudičji pri Celju. Nesrečnež je poslal svoji ženi pismo, katerega vsebina mora ganiti tudi najkamenitejše srce. Ljubil jo je, ljubil je svojega sinčka, mladega angelčka, do dna svoje duše. Ženska slabost, ljubosumne solze njegove ljubljene žene, so tirale mladega moža v smrt. Še v zadnjem pismu ji pove, da je bil zvest mož, a menda nekoliko prerahlouten. Obrazloži ji do vinarja svoje ugodne finance in potem še minuto zabeležujoč in priporočujoč se edino ženini in sinčkovi molitvi — se loči s sveta.

Nesrečna smrt. Dobrniški župan je kupil pretečeni teden od čateškega župnika Henrika Povšeta 12 veder vina. Dne 12. t. m. sta prišla ponj dva mlada fanta in se ga pri župniku pošteno nasrkala. Drvila sta z vso silo navzdol, ne meneč se za veliko nevarnost, ki jima preti po strmih klancih. Sprodat je sedel 17letni vulgo "Drugačev" iz Šahoveca pri Dobrničah. Nasproti vasi Zagorica je skušal voz z zavoro ustaviti, pri tem je pa tako nesrečno padel pod voz, da mu je šlo kolo čez usta in mu glavo strahovito razmesarilo. Seveda je obležal na mestu mrtev, na kar so ga na pomoč došli odnesli v mrtvašnico. Njegov tovariš je odletel v stran in se le neznatno ranil. Župan Cigan ima prav občutno škodo, ker se je voz prevrnil, razbila 2 sode in izteklo do 400 l. vina.

Ogenj je nastal 11. avg. v vasi Kalce-Naklo pri cerkljah in uničil 6 posestnikov 21 poslopij. Zgorelo je nad 1000 K denarja ter mnogo živin in sena ter gospodarskega orodja in pohištva. Škode je 38.000 K, zavarovalnina pa znaša 12.780 K.

Roparski morilci? Policija v Tešnu je zaprla tri sumljive hrvaške delavce ter je dobila pri njih 17.000 kron. Na sumu so, da so izvršili znani roparski umor pri Vajenu.

Smrt v boju z bikom. Janez Zupančič, posestnik, doma blizu Višnje gore, je na sejmu prodal bika. Med potjo proti kolodvoru se ustavi pred gostilno g. Omaha, da bi spil pol litra vina. Nespetneži so začeli bika s palicami dražiti in ko stopi na to gospodar iz krčme, se zakadi vanj, dasi je bil vedno nenavadno krotek, da so ga otroci gonili na vodo. Zdelal ga je strahovito. Iz ust mu je bruhala kri, na hrbtu mu je strl vse kosti, na to ga pa nataknil na roge in ga vrgel daleč nazaj od sebe. Prepeljali so ga v bolnišnico v Rudolfovem, kjer je izdihnil v nekaj dneh v strašnih bolečinah. Bik je postal vedno bol divji. V vagonu se je odtrgal in napadel svoje tovariše, ko se je pa pripeljal na Koroško, jo je popihal iz vagona med ljudi, a njegovi podivjanosti so napravile svinčene kroglice šestimi streljaji konec. Zupančič je zapustil ženo in 11 otrok.

Močerad v ustih. Na Českem sta delala zakonca na polju, in sta pustila otroka blizu sebe na tleh. Čez nekaj časa je začel otrok jokati. Mož je rekel ženi, da naj

pogleda, kaj je otroku. Žena je odgovorila, da ima le še nekaj malega opraviti. Ko je potem stopila k otroku, je zapazila, da mu je zlezel močerad v usta ter otroka zadušil. Žena je zavpila in mož je prihitel. Ko je videl, kaj se je zgodilo, se je tako razsrdil, da je ženo ubil z motiko, ki jo je držal v rokah.

Zverinski oče. V Radizlju pri Framu je kočar Val. Brezner v pijanosti vselej grdo pretepal ženo in otroke. Ko je pred tremi tedni neki večer prišel zopet pijan domov, je žena zbežala iz hiše. Mož je začel otroke brez povoda pretepati, a ko se je zbudil najmlajši poldrugo leto stari otrok ter začel jokati, zgrabil ga je zverinski oče ter ga vrgel s tako silo v vrata, da je otrok obležal s prekleno glavo mrtev. Ženi, ki je na ropot prihitela v sobo, je zagrozil, da jo ubije, ako izpove resnico. In res so otroka brez preiskave pokopali. Pozneje pa sta šestletna sestra in štiriletni bratce pripovedovala sosedom, kako se je cela stvar zgodila, o čemer so zvedele tudi oblasti ter groznega očeta zaprle.

Razžaljena železnica. Z deželno železnico iz Slatine, se je peljal nedavno na vojaški nabor v Celje mesarski pomočnik Ogrizek. Ker je brzina tega vlaka znana, se je mladenič očitno dolgočasil, zato pa se je razveselil, ko je zagledal na cesti ob tiru neznan kmečko lepoticco. Najbrže vina sit, a ljubezni žejen je skočil, pravzaprav stopil z vlaka, objel in poljubil deklico, potem pa se vrnil v "dirjajoči" vlak. Uprava železnice se je čutila žaljeno na svojem ugledu ter ovadila predrzneža sodišču, ki ga je obsodilo z olajševalnimi okolnostmi, ker je bilo mladeniču med vožnjo dolg čas, samo na 4 K globe.

Od altarja na morišče. Na dvorišču jetnišnice v Lodzu se je te dni vršila pretresljiva poroka. Radi mnogih anarhističkih atentatov na smrt obsojeni Ladislav Glaškovski se je pred izvršitvijo smrtni obsodbe hotel poročiti s svojo nevesto. Ženin, okovan v verige, je bil miren in je po poroki tolažil plakajočo mlado svojo ženo. Takoj po poroki je morala mlada žena z ženitovanskimi gosti zapustiti jetnišnico in par ur pozneje se je nad Glaškovskim izvršila smrtna obsodba.

Moje kraljestvo ni od tega sveta. "Freie Stimmen" pišejo: Te besede Kristusove se držijo najmanj služabniki cerkve; oni so nasprotno ravno namenjeni, da nabirajo kolikor mogoče posvetnik zakladov. To dokazuje katoliški zgodovinar Jean Bonfont, ki je izračunal, da imajo katoliške kongregacije na Francoskem sledeče svote premoženja: Asumptionisti 100 milijonov frankov, Kartezijanci 40, Benediktinci 25, Orotorijanci 10, Jezuviti 5, Pavlanci 15, Lazaristi in beli očetje iz Afrike po 2, Salezijanci 14, vrbogi Kapucini 2½ in misijonarji od Isoudna 10 milijonov frankov. Očetje neomadeževanega spočetja so v Lurdu vsako leto 5 milijonov frankov čistega dobička naredili. Te velikanske svote "zaslužijo" ti služabniki božji večidel s prodajo samo žganega šnopsa, lurdске vode, čudežnih svetniških slik, časnikov itd. To je zonet dokaz, da pobožni klosterski brateci na neumnost ljüstva špekulirajo in s tem najboljše kšefte delajo. Ker pa naši kmeti še niso tako bedasti da bi si pustili svoj denar kar hitro odvzeti, hočejo klerikalci šolski čas znižati. Tako hočejo v kalnem ribariti.

VACLAV DONAT

izdeluje neopojne pijače, sodovico in mineralno vodo.

756 W. 19 St. Tel. Canal 6296

ANTON LINHARD & SON

— Pogrebniška —

Kočije za dobiti za vse prilikožnosti
471 W. 19th Street Chicago, Ill

Velika razprodaja

črnega in raznobarvanega dress blaga in svile.

== PRIJDI TE IN OGLEDI SI PONUJANE CENE TA TEDEN ==

MI VAM NAREDIMO FINO IZDELANO KRILO ZA \$1.00 ALI ČEZ, IZ fine robe katero prodajamo po 50c. in čez. Oglejte si umotvore za krila v razložnem oknu.

VOLNENO BLAGO ZA DRESSE

Zaloga volnatega blaga za dresse, polne velikosti za waists, krila in otročje obleke, raznovrstnih barv in krojev, nekatere vredne 69c Vaša izbira yd. 37½c

ČISTO VOLNENO BLAGO ZA OBLEKE.

Zaloga fino volneniga blaga za obleke navadne velikosti, vredno po \$1.00; polne velikosti za waists in krila gladke ali progaste. 59c
Vaša izbira yd. ....

BATISTE.

27 paleev široki svilnasti batiste, iz finega in trpeznega blaga za plesne obleke in waists v navadnih svetlih črnih in cream barvah, yd. po 58c

SVILA.

Zaloga nove svile, 18 do 27 paleev širjave, navadne brokatate in spreminjajoče barve, raskošnih izdelkov in najnovejšega kroja, Vaša izbira yd. 98c

SERGE

čisto volnena, črna teški serge, izdelano s svilo, trpežno za krila in obleke. To blago se nikdar ne prodaja izpod 75c. yd. sedaj pa po 55c

BLAGO.

Jako fino volneno blago, navadne in razkošne tkanine, lahke in srednje teže, elegantno in trpežno, izbira iz vsih navadnih barv in črne, yd. 98c

SATIN.

Yard širok izključno primern za podlago, na izbiro iz raznih naj-novejših barv, kakor tudi črne in cream. Yd. 79c

PANAMA.

Fina volnena panama, zelo trpežna in navadna tkanina za krila in obleke, vseh novejših barvah in črne, yd. 63c

MOHAIR.

45 paleev široki, črna alpaka, jako lepe in razkošne, nekaj nad navadne vrednosti, črni mohair yd. po 65c

SERGE.

Zaloga po 36 paleev široke diagonal, v vseh raznih barvah in črni; primerni tudi za otročje obleke, Vaša izbira yd. 15c

BLAGO ZA DRESE.

Posebno fine, čisto volneno in svilnato volneno blago za dresse, waists in krojaško delane obleke, običajno novih tkanin in barv kakor tudi črne. Vaša izbira yd. po \$1.39

Volilni boj za piano, ena volilnica prosta za vsakih 25c. nakupa. Naši premijski kuponi se dobijo pri vsakem nakupu. Hranite jih!

PIANO KONCERT V SOBOTO ZVEČER.

W. Kolacek & Co.

559, 561, 563 and 565 BLUE ISLAND AVE.

Čudezna ura za \$4.98
Finega dela, dobro ideča, močna in izgleda kot zlata. Remotor sečaji na rubin kamnih. Jamčen regulator in gravirani pokrovi. Garantirana za 20 let. Z uro pošljemo krasno verižico brezplačno po povztju (C. O. D.) za \$4.98. Oglejte si jo in ako ti je po godu plačaj in tvoja je nasprotno jo pa vrni na naše stroške. Z naročilom 6. ur dobiš eno uro in verižico povrh. Pri naročilu piši želiš li žensko ali možko uro.

FIELD & CO., DEP. 38-163 RANDOPH ST., CHICAGO ILL.

Slovenci!

Gotovo, da se poznamo. Prejšem delal 9 let v Bernardovi vinarni na Blue Island Ave., sedaj imam lastno in dobro urejeno

GOSTILNO

na 680 Blue Island Ave., blizu Atlas pivovarne.

IG. F. HALLER.

ATLAS PIVO. BUSINESS LUNCH

PRVI DOLAR

prihranjen je samo nenavaden slučaj. Drugi dolar prihranjen povzroči navado, ki navadno vodi do bogatstva. Odprite še danes vlogo s

Industrial Savings Bank

652 Blue Island Ave.

Odrpto vsako soboto večer do 8 ure

NAJEMNIK & VANA,

IZDELOVALCA

sodovice mineralne vode in drugih neopojnih pijač.

82-84 Fisk St. Tel. Canal 1405

Atlas in Pilzen pivo, likerji, smodke, prost prigrizek.

Zastopnik najboljših parobrodskih črt
Pošiljatev denarja na vse dele sveta po najnižjem kurzu in točno.

Mohor Mladič

572 Blue Island Avenue
blizu Loomis St.

Telephone Canal 3214.

CHICAGO, ILLINOIS

John O. Hraby

TRGOVEC

s pohištvo, železino, pečmi, karpeti itd.

Peči in ringerji (wringers) se hitro in dobro popravijs

589-591 Centre Avenue

Chicago, Ill.

FOTOGRAFIJE,

katere hočete imeti prišle meseca so velike važnosti sosebno za bodočo nevesto in ženina. — Za te poročne slike je

Wilre

Izkušen fotograf, vodja

Slike izdelam po zmernih cenah v najboljši izdelovalnici fotografij. Obisk naše galerije slik Vas o tem prepriča.

391-393 Blue Island Ave., vogal 14. Place

ESTABLISHED 1883 — CHICAGO — PHONE CANAL 287

„Ker sem bil obvešččen o Severovih Zdravilih, za to sem jih poskusil ter se prepričal, da izvrstno delujejo.“ Kazimir Laszkiewicz, 1306—18th Pl., Chicago

ZASPANOST.

Ali trpite na zaspanosti in obednem na glavobolu, nerednem spanju, izgubi okusa, riganju ali bljuvanju? To so pravi znaki neprebavnosti.

Severov Želodčni grenčec,

bode kmalu uredil prebavne organe, ako se rabi po navodilu. Vsi znaki neredov bodejo kmalu izginili.
Cena 50 centov in \$1.00

„Bil sem tako bolan, da radi slabosti mi ni bilo mogoče stati na nogah. Izgubil sem okus. Po rabljenju treh steklenic Vašega Želodčnega grenčeca se mi je povrnil okus, ki je veliko pomagal, da se mi je povrnilo zdravje.“ Anton Bryksi, Stamford, Texas.

ONI, KI TRPIJO

na glavobolju, ki je najhujša bolezen, najdejo hitro pomoč pri rabljenju

Severovih Praškov zoper glavobol in nevralgijo

kakor hitro se bolezen počuti. Prav hitro se bolezen odstrani, ako se izleči pravi vzrok iste. Cena 25 centov

na bolečinah povzročenih po neredih obisti in jeter, morajo biti pozorni in v takem slučaju rabiti

Severovo Zdravilo za obisti in jetra.

To zdravilo je izdelano in pripravljeno iz najboljših zelišč ter je brez kake škodljive lastnosti.

Cena 75c in \$1.25.

Vaš lekarnar prodaja SEVEBOVA ZDRAVILA. Pazite vedno, da dobite pristna „SEVEROVA.“ Ne jemljite podelkov. Zdravniški svet pošljemo zastonj

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS IOWA

Slovinci pozor!

Ako potrebujete odeje, klobuke, srajce, kravate ali druge važne reči za moške — za delavnik ali praznik, tedaj se oglašite pri svojem rojaku, ker lahko govorite v materinščini.

Cistim stare obleke in izdelujem nove po najnovejši modi in nizki ceni.

JURIJ MAMEK, 581 S. Centre Ave. blizu 18. ulice Chicago, Ill.

Nekatere prodajalne trde, da

cena tega ali onega je za polovico ...

nižja. Mi tega ne storimo. Temveč pridite in oglejte si naše blago. V zalogi imamo najlepšo vrsto OBLEK, SLAMNIKOV, KLOBUKOV, OVRATNIC, SRAJČ SPODNJE OBLEKE itd. Pridite in oglejte si naše vzorce za moške obleke. Oglejte si našo zalogo OBUČE.

TEL. CANAL 1198

J. J. DVORAK & CO.
UNIOVI KREJČI a ODEVNICI

Kloboučníci a obchodníci zboží výpravným
ZAKÁZKOVÉ PRÁCI VĚNUJE SE 598-600
ZVLÁŠTNÍ POZORNOST BLUE ISLAND AVENUE

Pozor rojaki!

Potujočim rojakom po Združenih državah, onim v Chicagu in drugim po okolici, naznanjam, da točim v svojem ravnokupljenem

saloonu "Triglav"

vedno sveže "Atlas" pivo in vsakovrstne likorje. Unijake smodke na razpolago. V zabavo vam služi popravljen kegljišče in "pool" miza. Zagotavljam solidno postrežbo in se priporočam za obilen obisk.

John Mladič

617 So. Center Ave., blizu 19. ceste, CHICAGO, ILL.

Kasparjeva državna banka.

623 Blue Island Ave. Chicago, Ill.

plačuje od vlog 1. jan. pa 30 jun. in od 1. jul. pa do 30 dec. po 3 odstotke obresti.

Hranilni predal za \$3. na leto. Pošilja se denar na vse dele sveta in prodaja se tudi vozne listke (šifkarte).

Denar se posojuje na posestva in zavarovalne police.

Potrebujete premog, drva ali se mogočete želite seliti tedaj se zglasite pri
MARTIN-J LYMAN,
617 So. Center ave., Chicago, Ill.
Tel. št. Canal 915

RAZNO IN DRUGO.

Rahločutno in obzirno. Pri nekem kavalerijskem polku se je ustrelil desetnik. Polkovnik je prišel s svojim adjutantom dvrtveca ogledat. Pri tej priliki sta se dogovorila, da je treba desetnikove starše na rahločuten in obziren način obvestiti. Adjutant je sestavil brzojavko: „Sin se smrtno ponesrečil. Pogreb jutri.“ Polkovnik: Je še prerobato, treba je napraviti obzirneje. Pišite (narekuje): „Sin hudo padel. Ozdravljenje dvomljivo Pogreb jutri.“

Po ovinkih. Zelo nevljudno je nastopil časopis „Alpen = Bote“ proti damam, ki niso hotele v gledališču odložiti, klobukov. Koncem poročila o predstavi namreč piše: Prav prijetno smo občutili dejstvo, da so se spoštovane dame pozivu, naj odložijo klobuke, takoj odzvale razen nekaterih, kojih klobuke je mogoče vzeti z glave le z lasmi vred.“ — V bodoče gotovo ne bo nobena dama več pokrita v gledališču.

Dvanaest božjih resnic je sestavil antisemitski krvavski list „Putnik“. Te so: 1. Car vlada širom sveta. 2. Papež blagoslavlja obadva. 3. Vojak služi za vse tri. 4. Odvetnik rabi vse štiri. 5. Pop poje za vseh pet. 6. Fatra živi vseh šest. 7. Lekarnar zastruplja vseh sedem. 8. Zdravnik dere vseh osem. 9. Grobar koplje jamo za vseh devet. 10. Kmet hrani vseh deset. 11. Žid vara vseh enajst. 12. Smrt umori vseh dvanajst.

Katoliška morala. Pred kratkim je v Leipzig-Stötteritz izšla nova izdaja brošure „Moraltheologie“, katero je bil v latinskem jeziku svoje dni pisal sloviti in sveti Alfonz Liguorski. Ali, čuda velikega! Od saškega pravdnika je bila brošura zaplenjena, pa ne morda radi sovraštva do katoliškega moralista, ampak radi nesramne vsebine. Pravdnik je rekel da se na nemškem v takem jeziku pač ne sme prodajati takih nesromnosti. No, da, kak Boccaccio se sme tiskati, ali ta svetemu Alfonzu niti do prs ne sega.

Versko sanjarstvo Star kmetijski zakonski par je umrl v Švici. V zapuščini se je dobilo za 30.000 frankov zlatih predmetov, med temi krono z dijamanti, meč, verige, zapestnice, prstane itd. in kakih 13 kilogramov srebrne posode. Okrog stare kmetice se je zbirala nekaka sekta, kateri je pravila kmetica, da se ji je prikazala Marija, ter ji ukazala nabirati lišp za svoje vstajenje. In neumno ljudstvo je verovalo tem besedam in trumoma drlo v priprosto kmetško hišo, da daruje Mariji najlepše stvari.

Radodaren milijonar. Večkratni milijonar Rockefeller je obiskal nedavno v državi Ohio kmetijo, na kateri je preživel svoja mlada leta. Kmetijo ima danes Nemeč V. Kranz, ki je seveda gosta z veseljem sprejel in pogostil. Rockefeller je poizvedoval po njegovih gospodarskih razmerah ter izvedel, da si Kranz prizadeva, da bi si najel 4000 dolarjev hipotečnega posojila. Sočutno je poslušal Rockefeller jadikovanje in ko se je poslovil, izvlekel je denarnico, vzela iz nje bankovec ter ga podaril vzradočenemu farmerju, želeč mu boljših uspehov. Farmer je potem razvil bankovec ter ostrmel. Velikodušni milijonar mu je namreč podaril bankovec za cel — dolar.

Nesreča v rudniku. V rudniku Massen se pri razstreljevanju ni razpočila ena izmed min. Trije delavci so odšli na lice mesta, da bi dognali, zakaj se mina ni razpočila. Ko so prišli v bližino, je mina nepričakovano eksplodirala in ubila vse tri delavce.

Po 2399 letih. Grški listi poročajo, da pride kmalu novoimenovali perzijski poslanik v Atene, ki izroči kralju Jurju svoje poverilno pismo. Tako bodo po 2399 letih zopet obnovljeni diplomatski odnosi med Grško in Perzijo, ki so bili pretrgani leta 491 pred Kristom, ko je hotel perzijski kralj Darij podjarmiti grške državice.

Humor pri Jugoslovanih. V izvestjih jugoslovanske akademije je priobčil ravnokar Andrija Gavrilovič razpravo o dovtipnosti pri Jugoslovanih. Posnemamo iz zbirke nekaj takih dovtipov: Kdaj je konj najtežji? Kadar ti na nogo stopi. — Kdaj so majhne ribice dobre? Kadar velikih ni. — Kdo poje, kadar se drugi ljudje jočejo? Duhovnik pri pogrebu. — Kdo pljuva na tla le v nedeljah in praznikih? Delavec, ki med tednom pljuvajo le v dlan.

Davek na neumnost. Mala loterija je nesla avs. državi l. 1905 samo 30 milijonov kron čistega dobička! V loterijo stavijo vsak dan 86.000 kron, dobijo pa samo 42.000 kron (48.83%). Ako stavijo 100 K, pograbi država čistega dobička 28 K — 100 K se razdeli tako-le: igralcem 50 K — za upravo loterije 22 K in državi 28 K — kar znaša 100 K. — Koliko je slovenskih revežev, ki nimajo ni grizljeja poštene, redilne hrane, ne požirka zdrave pijače, ne obleke ne obuvala, ki pa vendar nosijo svoje groše v loterijo! Že trideset let se nekateri poslanci potegujejo za to, da naj se mala loterija odstrani, pa zastonj, borili se bodo morda še 30 in morda celo več let. Dokler se ljudstvo ne spametuje, ne bo konec te nemoralne igre.

Tri žene umoril, tri pa še ima v Hermosilu Meksiki iz Belgije priseljeni veleposestnik Derot. Eno rodbino je zapustil v domovini, a v Ameriki se je na petih krajih poročil, od katerih je tri žene umoril, pri dveh pa je živel, ne da bi bili ženi vedeli druga za drugo. Ko so ga zaprli, je ena teh žen izpovedala, da je zadavil mož tudi njeno sestro ko je postala od njega mati. Morilec je sin belgijskega milijonarja.

Neverjetna sirovost. Neka deklica iz Berolina, ki hodi z umetnimi nogami, se je šla v bližnji gozd sprehajati, kar jo je tako utrudilo, da je zaspala. Med tem so prišli trije fantje ter so ji vzeli umetne noge in zbežali. Deklica je štiri dni in noči zama klicala na pomoč, a ko so jo našli, bila je tako oslABLJENA, da najbrže umrje.

Morilec svoje hčere. Kamnosek v Tridentu, Valeriano Negriolli, ki je bil zaradi nasilnosti že nad 30krat kaznovan, je začel preganjati z nečistimi ponudbami svojo lastno 20letno hčero, vsled česar mu je sodišče odvzelo očetovsko oblast ter ga spravilo v bolnišnico kot daševno zmedenega alkoholika. Dne 9. avg. pa se mu je posrečilo pobegniti iz bolnišnice, šel je v svoje stanovanje ter se oborožil z revolverjem. Nato je šel k svojim sorodnikom, kjer je živila hči. Kaj se je godilo med njima, ni znano. Hipoma je Negriolli potegnil revolver ter ustrelil na hčero, ki jo je zadela med sree in pljuča. Odnegli so jo smrtno ranjeno v bolnišnico. Zverinski oče je splezal na streho ter skušal po strehah pobegniti, a so ga policaji ujeli.

Tudi lep duhovnik. Katehet Stöckl v Riedu na Gor. Avstrijskem je tožil tamošnjega učitelja Pilgersdorferja in kmeta Klopfa, ker sta govorila o njem, da je imel razmerje in celo otroka s 13-letnim dekletom. Tožena sta pa svojo trditve pred sodniško dokazala in sta bila oproščena.

ODPRTO PISMO SLOVENCEM. Slavni direktor Collins N. Y. Medical Instituta: —

Prosim oprostite mi, da Vam toliko časa nisem sporočil o uspehu Vaših zdravil. Rabil sem zdravila natanko po predpisanih navodilih, katera so mi tudi pomagala do popolnega zdravlja. — Bдите uverjeni, da Vam bodem hvaležen za skrb in trud, katerega ste imeli z menoj, dokler me ne bode krila mati zemlja. Tudi mojim rojakom Vas bodem priporočal, ker sedaj vem, da ste zdravnik v pravem pomenu besede. — Toraj še enkrat najsrčnejša hvala za izvrstna zdravila in iskreni pozdrav. Vaš iskreni prijatelj. Albin Strnad.

Box 757 Black Diamond, Wash.

ALI JE TO SOCIALIZEM?

"Čudezna ozdravljenja" v Lurdu

(Goljufiga razkrita). V nekem od papeža potrjenem Bertrinovem spisu, ki ga klerikalci že nekaj let razširjajo v številnih izdajah, je natančno opisano čudežno ozdravljenje gospe Rouchel iz Metz, ki je bila deset let bolna na raku na obrazu. Mnogo zdravnikov, predvsem dr. Ernst iz Metz, se tam navaja kot priče, da se je ozdravljenje izvršilo na način, ki ga ni mogoče razložiti naravnim potom. Na strani 296. čitamo doslovno: "Dve stari in globoki razjedi sta izginoli mahoma in trenutoma so na novo nastale orenja koža, mišice in žile, ki so v eni sekundi (!) nadomestile skvarjeno meso in se spojile z ostalimi deli. To je jasno, določeno, neutajljivo dejstvo. Da ali ne, ali je naravna, fizična ali moralna sila, ki je kdaj učinila tako čudežen uspeh? To je bistvo vprašanja, ki se mu ni izogibati s splošnimi frazami, s podmenami, z opozarjanjem na temno prihodnost itd." — Fotografija ozdravljenke in fotografski posnetek one strani v njenem molitveniku, na katero je bila pri menadnem ozdravljenju padla krvava obveza, ilustrirajo to opisovanje. — K temu pa dostavlja dr. Teodor Engert, urednik od katoliških duhovnikov izdajane lista "Das zwanzigste Jahrhundert". Organ für fortschrittlichen Katholizismus (Dvajseto stoletje, glasilo naprednega katoličanstva) v števil. 28. preteklega meseca tole: "Če pozvedujemo po Metz u slučaju gospe Rouchel, izvemo, da gospa Rouchel se danes živi in da je že osemnajst let na raku na obrazu bolna, da je njeno trenutno stanje vsega obžalovanja vredno in da na vseh svojih treh romarskih potovanjih v Lurd niti enkrat ni ozdravela. Nadalje izveemo, da je metzsko zdravniško društvo dr. Ernsta, ki je omenjeno čudežno ozdravljenje uradno potrdilo, poklicalo na odgovor in da je dr. Ernst v soglasju z drugimi zdravniki javno izjavil, da se ni bilo zgodilo nikakšno ozdravljenje in da se da vse, kar se je bilo zgodilo, razložiti naravnim potom. Tretjič čujemo, da je dr. Boissarie, načelnik pisarne, v kateri se potrjujejo v Lurdu dogodivši se čudeži, bil o priliki zborovanja tega zdravniškega društva v Metz prisiljen, odpovedati se svoji razlagi o ozdravljenju raka gospe Rouchel. Dr. Boissarie je obsojen in z njim je obsojeno vse zagovarjanje lurskih čudežev: kajti cerkvene oblasti so se opirale ravno na njegovo pričevanje. Peyramale, preganjani župnik lurski, ki ni hotel verovati padavični Bernadette, bo končno došel do pravice." — Tako piše katoliški list in svari katoličane, da naj s svojimi romarskimi pohodi nikar ne nosijo velikanskih vsot denarja na Francosko. Tudi se obrača do duhovništva, da naj vendar že naredi konec tem nezdravim razmeram. Pomagalo vse to seveda ne bode; kajti brošure z lažnimi zdravniškimi izprijčevanji se bodo razširjale v prid klerikalizmu slej kot prej.

Roman iz župnišča.

Tako je naslov brošuri, ki jo je izdal bivši župnik na Lipoglavu pod Ljubljano, Janez Godec. Brošura župnika Godeca je naperjena zoper lipoglavske farane vobče, zlasti zoper dve kmečki terejalki, ki hočeta komandirati v farovžu. Godec je bil prej v Ljubljani. V svoji brošuri pravi, da ga je škof Jeglič poslal na Lipoglav, ker ni hotel biti urednik "Slovenskega lista"! Na Lipoglavu sta Godec grenili življenje dve babici, ki jih Godec s prav duhovsko maščevalnostjo imenuje "nezakonski materi", ki pa sta bili vendar v Marijini družbi in ena celo prednica. — Nekaj pa je v brošuri, kar ne spada med župnikove prepire z lipoglavskimi babami, nego je javnega interesa. Prejšnji lipoglavski župnik Fr. Marešič je bil jako bogat mož. Ko je ležal na smrtni postelji, je napravil testa-

ment. Župnik Godec pravi v brošuri, da je iz škofije dobil ukaz, da mora premoženje bogatega Fr. Marešiča ujeti za šentviške zavode. UJETI! Ta edina beseda govori cele knjige. Marešič ni v svojem testamentu ničesar volil za šentviške zavode. Godec je pa imel naročilo, naj poskrbi, da se testament ne izpolni. Izrečno pravi župnik Godec v svoji brošuri, da so ga hoteli spraviti na pot, ki je vodila v zapor. Kaj se to pravi? Ker je imel Marešič testament spisani, župniku Godecu se je pa naročilo, da mora Marešičev denar ujeti za škofove zavode in to na način, ki vodi v zapor, ne more Godecova trditev pomeniti nič drugega, kakor da je imel Godec ali naročilo, falsificirati testament ali pa testament in denar ukrasti na korist škofovih zavodov. Kaj drugega bi ga v tej stvari ne moglo "spraviti na pot, ki je vodila v zapor". Godec se je ognil pota, ki vodi v zapor, a Marešičev denar je vendar, kakor pravi "ujel" za škofove zavode. Škof je vedel in ve, na kakšen način je Godec "ujel" umirajočega Marešiča denar za šentviške zavode, a vendar je denar sprejel. A kaj naj šele rečemo o tistem škofovem svetovalcu, ki je župniku Godecu naročil, ujeti Marešičev denar na način, ki vodi v zapor? Kdo je ta škofov svetovalec, žal ni rečeno v Godecovi brošuri, a to je naposled vse eno. Škof je odgovoren za svoje svetovalce. Zadeva smrdi do neba in je nujno potrebna vsestranskega pojasnila pred sodiščem. "Škofov svetovalec" mora tožiti župnika Godeca; če tega ne stori, bo to dokaz, da je župnik Godec pisal resnico in s tem bo moralno obsojen ljubljanski škof Boneventura z vsemi svojimi svetovalci.

Ljubljanski škof Anton Boneventura izobčen iz katoliške cerkve.

V brošuri župnika Godeca "Roman iz župnišča", čitamo interesanten latinski pasus, tičeč se škofa Antona Bonaventure; radi zanimivosti in pikantnosti priobčujemo ta odstavek v dobesednem slovenskem prevodu. Godec piše: "Do zadnjega časa se je nahajal najkrepkejši steber za nemški most do Adrije v škofovem dvorcu (Ovijačeva hiša, Kongresni trg), kjer ima svoj glavni sedež tisti Kleinmayr, ki tiska slovenski luteranski list "Blagovestnik". Jaz sem bil prvi, ki je škofa točno opozoril na to, kdo tiska list "Blagovestnik". Prvi sem bil jaz, ki sem poslal škofu prepovedane knjige, ki jih je Kleinmayr & Bamberg prodajal v škofovi hiši: a ni samo prodajal, imel je celo v izločnem oknu razstavljeno knjigo, ki uči, da je bil Kristus nezakonski sin. Takšne stvari so mogoče v škofovi hiši, ker se škofu ne brani, da bi še nadalje tako gospodaril. Zato se gotovo škofa ne tiče ta-le cerkvena določba: "Velikemu izobčenju iz cerkve, ki je rezervat papeža samega, zapadejo tisti, ki prodajajo ali pomagajo širiti verske blodnje oznanjujoče knjige odpadnikov in krivovercev!" Potem takem je škof Anton Bonaventura res izobčen iz cerkve! A vkljub temu še vedno stoji na čelu ljubljanske škofije.

Župnik in detomor.

V Splitu v Dalmaciji so 3. avg. zvečer zaprli župnika Petra Gnječ, ki je Glivna, ker je na sumu, da je soudeležen na detomoru. Stvar je tale: V selu Slivnu je bilo dekle, o kateri je bilo splošno znano, da ima intimno razmerje s tem župnikom. Pred mesecem so opazili, da je noseča in ker se je vedelo, da ni imela z drugim opraviti kakor z župnikom Gnječem, poklical jo je župan k sebi. Dekle je odločno tajilo, da bi bila noseča. Župan ji je ukazal, da mora iti k občinski babici, da jo pregleda. Sprva se je upirala, ko ji je pa zagrozil, da jo da odvesti z žandarji, je obljubila, da pojde. Župan se je namreč bal, da ne bi dekle uničilo otroka. Čez par dni je šla župnikova ljubica k babici, ki je bila njena prijateljica. Ta

ji je napravila spričevalo, da ni noseča in da je sploh še nedotaknjena. Ko je prineslo dekle k občinskemu tajniku spričevalo, je ta opazil, da teče iz nje kri. Dal jo je peljati k zdravniku, ki je konstatiral, da je porodila. Oddali so jo sodišču, ker je bila na sumu, da je umorila otroka. V nekaj dneh se je vdala, da je vrgla dete v neko jamo. Zdravniki so dognali, da je otrok prišel živ na svet in da je bil po rojstvu zadavljen. Ker je bilo otrokovo trupelce zavito v dve brisači, zaznamovani s črkami O. P. G. (Otač Peter Gnječ), so prijeli še Gnječ, proti kateremu je baje še mnogo obtožujočega materiala, da je soudeležen na umoru otroka svoje ljubice. Gnječ seveda vse taji, njegovi duhovski tovariši pa že vplivajo na priče, kako naj izpovedo, da se nedolžne ne zgodi kaka "krivica". Peter Gnječ je brat glasovitega vodje klerikalno-avstrijsko-prvaške stranke v Dalmaciji in je hotel z enakovrednim bratom Fratrom Matom preskrbeti detomorilki potni list v Ameriko. Frater Mate je tudi pobegnil "sam bogve kam".

CUNARD HUNGARIAN AMERICAN LINE

Iz New Yorka v Sredozemsko morje in Adrijska pristanišča. V REKO potom GIBALTARJA, NEAPELJA IN TRSTA.

Novi, moderni parniki s dvema vijakoma.

Slavonia, Pannonia, Carpathia, Ultonia (Težki 10,000 do 13,000 stotov)

Parnika "CARONIA" in "CARMANIA", dva največja parnika na svetu celo leto redno vozita.

CUNARD STEAMSHIP COMPANY LTD.

F. G. WHITING, ravnatelj. 67 Dearborn St., Chicago

Vsak slovenski delavec mora čitati "Glas Svobode"!

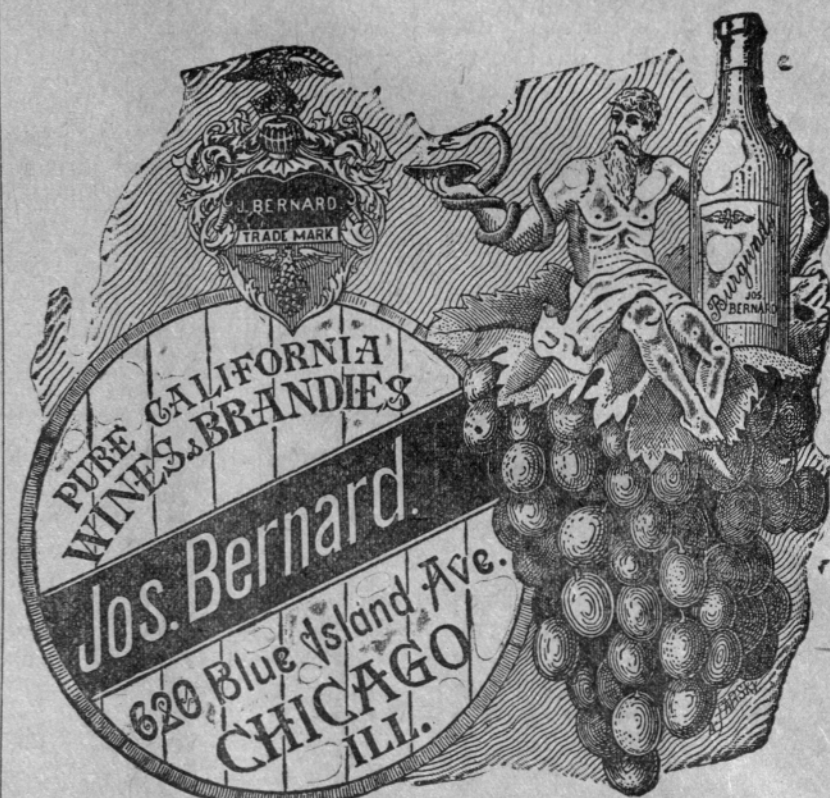
Najnovejša slovanska tvrdka

EMIL BACHMAN

580 So. Centre Ave., Chicago, Ill.

Se priporoča vsim Slovanskim društvam za izdelovanje društvenih znakov, gumbov, zastav in vsakerih potrebščin. Izdelek je najfinejši in najokusnejši, pri tem pa zelo zmerne cene.

Neštevilno zahval in pripoznanj jamči za pristnost in okusni izdelek naročenih potrebščin. Pišite v svojem jeziku za vzorce in cenik.

Edina vinarna, ki toči najboljše kalifornijska in importirana vina. Kdor pije naše vino, trdi, da še ni nikdar v svojem življenju pobil boljšo kapljico. Vsi dobro došli!

NAVARNO ZNAMENJE

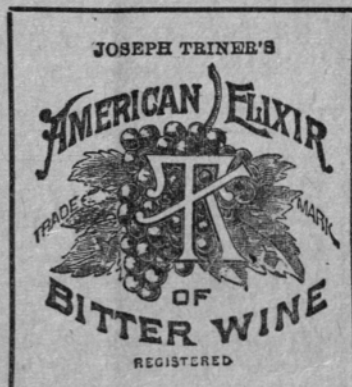
Jako malo ljudi postanejo žrtve, takojšnjih nevarnih bolezni. Navadno neka nejevolja se počuti pred rapadom, ali vsako ostane neopaženo, ali se ga prezre. Taka nejevolja je navarno znamenje narave. Marebiti je bódaj, slabost, zabasnost, onemoglost ali skoraj vedno je

POKVARJEN APETIT

kar nas opozarja na dejstvo, da tukaj nekaj ni v redu. Moder človek nikdar ne prezre opomine, vedoč provdobra, da bi iz tega lahko postala nevarna bolezen. Mogoče, da bi prošlo brez zdravil. Mi Vam želimo, da bi bili na varnem, to pa zamorete biti le ako živiate

TRINERJEVO ZDRAVILNO GRENKO VINO

To zdravilo deluje hitro. Ojačuje želodec njega žleze in okrepuje živce k rednemu delovanju, in ako so rane v želodečnih žlezah jih ozdravi v najkrajšem času. Stori Vam bode, kar nobeno drugo zdravilo na svetu ne učine. Vam bode

pospešilo dober tek, popolno prebavljenje, mirno spanje, ojačilo mišice in živce, očistilo kri, dalo zdravo barvo, energijo, korajžo in popolno zdravje.

Vzdrževalo Vam bode Vašo družino močno in zdravo, zato ker se lahko daje otrokom kakor odraslim. Koristi vsakemu želodcu, naj bo bolan ali zdrav. Urejuje njega delovanje in je edino želodečno zdravilo.

UPRAŠANJE. Ali ste že kedaj opazili, da so Vas nekteri trgovci prevarili, ko so Vam dajali ponarejeno "grenko vino" na mesto TRINERJEVEGA, katero je EDINO GRENKO VINO? Bodite previdni in zavrnite vse ponarejeno. Ako potrebujete zdravilni nasvet, pišite nam in naš zdravnik Vam ga bode dal brezplačno.

Rabite Trinerjevo zdravilno grenko vino v vseh notranjih želodečnih boleznih, Na prodaj v lekarnah, v dobrih gostilnah in pri izdelovatelju

JOS. TRINER,

616-622 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.